

**Joves balears en dades:
una breu anàlisi
de la realitat juvenil
a les Illes Balears**

**ASSUMPTA MAS LIÑARES
AINA MILLÁN PONS**

Assumpta Mas Liñares

És tècnica de joventut a l'Institut Balear de la Joventut. Promotora i responsable de l'Observatori de la Joventut de les Illes Balears. És llicenciada en Filosofia i Lletres, secció Ciències de l'Educació per la Universitat de les Illes Balears i màster en Joventut i Societat per la UNED. Membre del Comitè d'Investigació d'Estudis de Joventut de la Federación Española de Sociología. Les seves línies de feina es centren en el desenvolupament i l'avaluació de les polítiques de joventut i en el coneixement de la condició juvenil.

Aina Millán Pons

És tècnica d'investigació a l'Institut d'Investigació Sanitària de les Illes Balears. Fa recerca i tractament estadístic de dades. És llicenciada en Ciències Polítiques i de l'Administració per la Universitat Pompeu Fabra i Especialista en Investigació Social Aplicada i Anàlisi de Dades per el Centro de Investigaciones Sociológicas. Ha treballat en recerca a l'àmbit de la joventut. Actualment la seva feina es centra en la recerca sobre les desigualtats socials i els determinants de la salut.

Resum

Aquest capítol ofereix una breu anàlisi descriptiva de la realitat dels i les joves de les Illes Balears, posant atenció, en primer lloc, a les característiques sociodemogràfiques; posteriorment, als aspectes que influeixen en les diferents transicions cap a l'edat adulta i, finalment, a la condició vital del jovent.

Les dades que aquí s'ofereixen provenen de fonts estadístiques oficials i pretenen facilitar el coneixement de com viu el jovent a Balears i els reptes a què s'enfronten, tot amb l'objectiu de facilitar les decisions que es prenen en l'àmbit de les polítiques que els afecten i que han de permetre millorar la qualitat de vida dels i les joves.

Paraules clau

Joves / Joventut / Polítiques de joventut / Anàlisi de la realitat

Resumen

Este artículo ofrece un breve análisis descriptivo de la realidad de los y las jóvenes de las Illes Balears, poniendo atención, en primer lugar, a las características sociodemográficas; posteriormente, a los aspectos que influyen en las diferentes transiciones hacia la edad adulta y, finalmente, a la condición vital de la juventud.

Los datos que aquí se ofrecen provienen de fuentes estadísticas oficiales y pretenden facilitar el conocimiento de cómo viven los y las jóvenes en Baleares i los retos a qué se enfrentan, todo con el objetivo de facilitar las decisiones que se toman en el ámbito de las políticas que les afectan y que han de permitir mejorar la calidad de vida de la juventud.

Palabras clave

Jóvenes / Juventud / Polítiques de joventut / Anàlisi de la realitat

Introducció

Les polítiques de joventut que es desenvolupen tenen molt a veure amb la concepció que la societat té de la joventut: què s'entén per ser jove?; qui marca qui és jove?; quan es comença a considerar que una persona és jove?; per què a una determinada edat hom deixa de ser considerat jove?; i quines necessitats i quins interessos tenen les persones joves?

La condició juvenil és una construcció social, depèn del moment històric i de la societat en què es viu. En l'àmbit europeu no fa gaires anys es considerava que una persona era jove fins als 25 anys i, en conseqüència, els programes que s'adreçaven a aquest col·lectiu i les dades que s'oferien per entendre la realitat que vivien arribaven fins a aquesta edat. Més tard la franja d'edat s'incrementà fins als 29 anys; per què?, i per què hi ha polítiques adreçades a joves que arriben fins als 35 o 40 anys? –polítiques d'habitatge jove o per a joves agricultors, per exemple.

En general hi ha consens a considerar que la joventut s'inicia amb la pubertat –un fet biològic–, ubicant aquest inici als 14 o 15 anys, tot i que cada vegada s'inicia a edats més pri-

merenques. Però determinar el final de la joventut és més complicat. Una persona deixa de ser jove quan comença a ser considerada adulta? I quan succeeix això, hi ha un fet biològic que ho determini?, què fa que una persona assoleixi l'estatus adult? El final de la joventut és un acord social, finalitza amb l'autonomia i independència personal que comporta una sèrie de transicions: laboral, domiciliària, a una família pròpia, i que cada vegada s'allarguen més i són més heterogènies i a pics reversibles.

No fa tants anys que les trajectòries vitals de les persones als països considerats desenvolupats eren lineals: hom anava a l'escola, quan acabava els estudis accedia al món laboral, a un habitatge, es casava i tenia fills. Actualment les trajectòries ja no són lineals, són plurals i incertes, amb freqüència es fan viatges d'anada i tornada i se salten estacions. Es deixa d'estudiar i s'accedeix a una feina temporal que moltes vegades és precària; es torna a estudiar; s'accedeix a una altra feina; s'emparella; s'accedeix a un habitatge; s'acaba la feina o l'emparellament i a pics cal tornar a la llar d'origen. Així doncs, les

transicions econòmiques (de la dependència econòmica dels pares a la dependència d'uns ingressos propis); les transicions domiciliàries (de la dependència social de la llar d'origen a la independència d'una llar pròpia); les transicions a l'emparellament (de la dependència emocional de la família d'origen a una dependència més centrada en la parella i les amistats) i les transicions a la maternitat i paternitat cada vegada són més heterogènies i només l'anàlisi de la realitat pot ajudar a entendre-les i atendre-les.

La Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut estableix a l'article 3 que és d'aplicació als joves i a les joves amb veïnatge administratiu en qualsevol dels municipis de les Illes Balears, amb edats compreses entre els 14 i els 30 anys, ambdues incloses, si bé poden establir-se altres límits, mínims i màxims, per a aquells programes o actuacions en què, per la seva naturalesa o objectiu, s'estimi necessari.

Les necessitat, els interessos i els reptes que té la joventut són, com s'ha vist, disperss i, entre d'altres factors, l'edat també és determinant. Es pot dir que mentre que per als més

joves és important la configuració de la pròpia identitat, molt lligada a la relació amb els iguals, gaudint de les experiències vitals i la construcció de l'individu com a ciutadà, els i les joves més grans s'enfronten al repte d'assolir l'autonomia i la independència personal que pivota, en gran mesura, al voltant de l'àmbit laboral i domiciliari.

Així doncs, aquest capítol facilita una breu anàlisi descriptiva de la realitat dels i les joves de les Illes Balears, posant atenció, en primer lloc, a les característiques sociodemogràfiques; posteriorment, als aspectes que influeixen en les diferents transicions cap a l'edat adulta i, finalment, a la condició vital del jovent.

Les dades que aquí s'ofereixen provenen de fonts estadístiques oficials disperses i pretenen facilitar el coneixement de com viu el jovent a les Illes Balears i els reptes a què s'enfronten, tot amb l'objectiu de facilitar les decisions que es prenen en l'àmbit de les polítiques que els afecten i que han de permetre millorar la qualitat de vida dels i les joves.

Dades demogràfiques

Segons el padró municipal d'habitants, elaborat per l'Institut Nacional d'Estadística (INE), el nombre total de persones residents a les Illes Balears dia 1 de gener de 2017 era d'1.115.999. Tret de l'any 2012 en què la població de les Illes Balears va arribar a 1.119.439 residents, és la xifra més elevada dels darrers anys confirmant-se un augment de població anual, amb un increment respecte de 2016 de 8.779 residents, tal com s'observa en el gràfic 1.

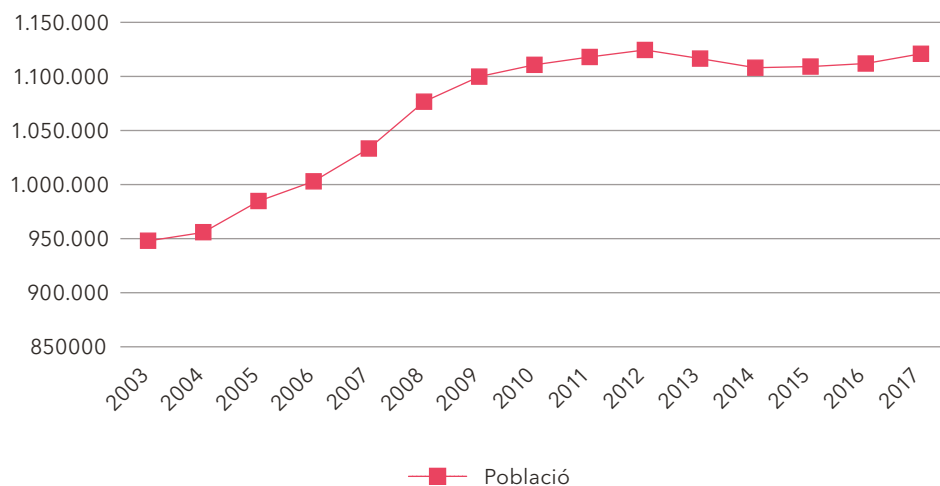
De l'1.115.999 residents a les Illes Balears, 182.659 són joves d'entre 15 i 29 anys que representen el 16,4 % de la població (gràfic 2). Si ampliem la franja d'edat fins als 34 anys, el pes de la població jove a les Balears passa a ser del 24 % (268.016), només superat pel grup de població que es troba entre els 35 i 49 anys (26,3 %).

Aquestes dades signifiquen que, gairebé, una de cada quatre persones a les Illes Balears té menys de 35 anys.

Tot i que la població jove de 15 a 29 anys suposa el 16,4 % de la població total de les Illes, hi ha municipis com Son Servera, Alcúdia, Ferreries o Sant Antoni de Portmany on se supera aquesta representació i altres on la representació és molt baixa: és el cas d'Escorca, Banyalbufar o Ariany, per exemple (vegeu taula 1).

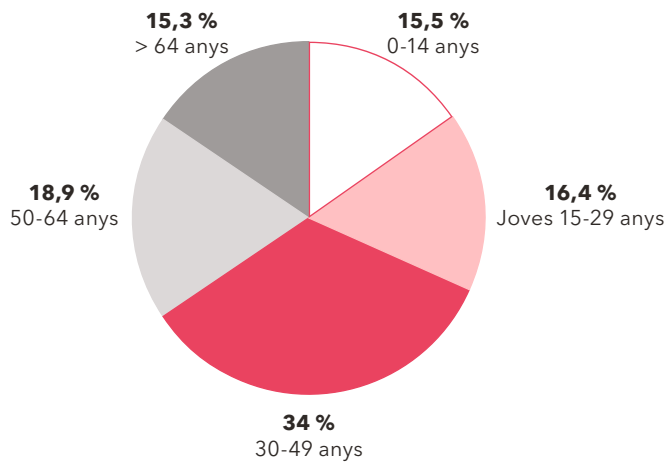
El pes de la població jove de 15 a 29 anys ha anat minvant al llarg dels anys, ha passat de representar quasi el 20 % de la població al 2009 a l'actual 16,4 %. Al gràfic 3 s'observa clarament aquesta tendència, molt més accentuada a les illes d'Eivissa i Formentera. Eivissa ha passat de ser l'illa amb un percentatge més alt de població jove amb un 21,4 % el 2009 a l'actual

Gràfic 1. Evolució del nombre d'habitants a les Illes Balears (2003-2017)

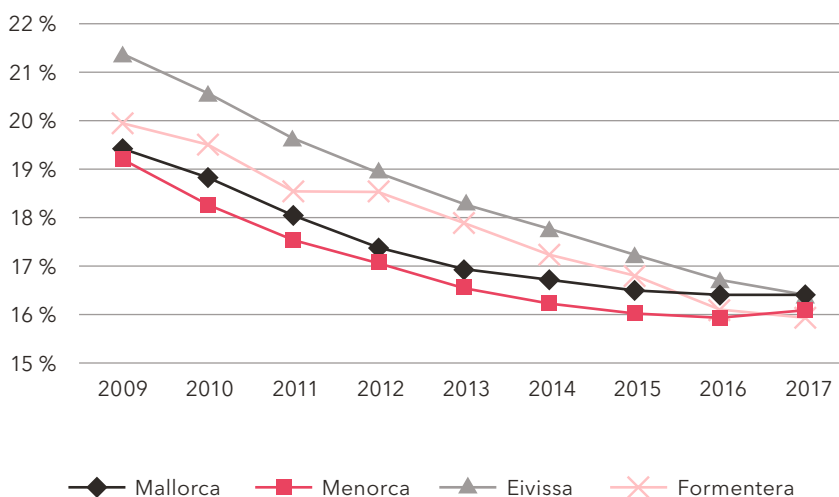
Font: elaboració de l'OJBIB a partir de les dades de l'INE.

Gràfic 2. Distribució de la població per edats. Padró 2017

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

Gràfic 3. Evolució del pes de població jove (15-29 anys) per illa de residència (2009-2017)

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

Taula 1. Municipis de les Illes Balears amb major i menor percentatge de joves. 2017

Major % de joves			
Municipi	Població total	Total joves de 15 a 29 anys	Joves/ Pobl. total
Son Servera	11.265	2.067	18,3%
Alcúdia	19.395	3.502	18,1%
Ferrerries	4.633	835	18,0%
Sant Antoni de Portmany	25.290	4.477	17,7%
Capdepera	11.267	1.995	17,7%
Manacor	41.095	7.147	17,4%
Palma	406.492	69.087	17,0%
Eivissa	49.689	8.353	16,8%
Calvià	49.063	8.192	16,7%
Ciutadella de Menorca	28.838	4.776	16,6%
Deià	637	106	16,6%
Inca	31.255	5.182	16,6%
Felanitx	17.333	2.851	16,4%
Santa Margalida	11.801	1.932	16,4%
Artà	7.541	1.233	16,4%

Menor % de joves			
Municipi	Població total	Total joves de 15 a 29 anys	Joves / Pobl. total
Escorca	217	15	6,9%
Banyalbufar	495	52	10,5%
Ariany	854	92	10,8%
Búger	1.046	128	12,2%
Costitx	1.247	154	12,3%
Sant Joan	2.064	257	12,5%
Mancor de la Vall	1.449	181	12,5%
Sencelles	3.154	397	12,6%
Sant Joan de Labritja	6.139	781	12,7%
Estellencs	305	39	12,8%
Algaida	5.430	699	12,9%
Selva	3.869	511	13,2%
Santa Eugènia	1.653	224	13,6%
Campos	10.418	1.417	13,6%
Salines (ses)	4.860	663	13,6%

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

Taula 2. Pes de la població jove resident a les diferents illes i capitals. 2017

	Nombres absoluts		(%) Percentatges		
	Població total	Joves 15-29 anys	Joves / Pobl. total	Joves / Població jove de Balears	Joves de les capitals / Població jove de cada illa
ILLES BALEARS	1.115.999	182.659	16,37%	100,00%	-
MALLORCA	868.693	142.530	16,41%	78,03%	-
Palma	406.492	69.087	17,00%	37,82%	48,47%
MENORCA	91.170	14.635	16,05%	8,01%	-
Maó	28.161	4.424	15,71%	2,42%	30,23%
EIVISSA	143.856	23.533	16,36%	12,88%	-
Ciutat d'Eivissa	49.689	8.353	16,81%	4,57%	35,49%
FORMENTERA	12.280	1.961	15,97%	1,07%	-

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

16,4 %. Per la seva banda Formentera ha passat del 20 % el 2009 al 16 % el 2017.

A Mallorca es troba el 78 % de la joventut de les Illes, el 12,8 % viu a Eivissa, el 8 % a Menorca i l'1 % a Formentera, tal com s'observa a la taula 2. Palma és el municipi illenc que segueix concentrant el major nombre de joves (37,82 %).

A Balears més d'un de cada quatre joves és de procedència estrangera, el 26,2 %, mentre que el 12,8 % ha nascut a una altra comunitat autònoma i el 60,8 % a les Illes, tal com s'observa en el gràfic 4. Per al total de població el pes de les persones nascudes a una altra comunitat autònoma és del 22,6 % (deu punts més que a la població jove); nascuts a l'estranger, el 21,7 % i a les Balears, el 55,7 %.

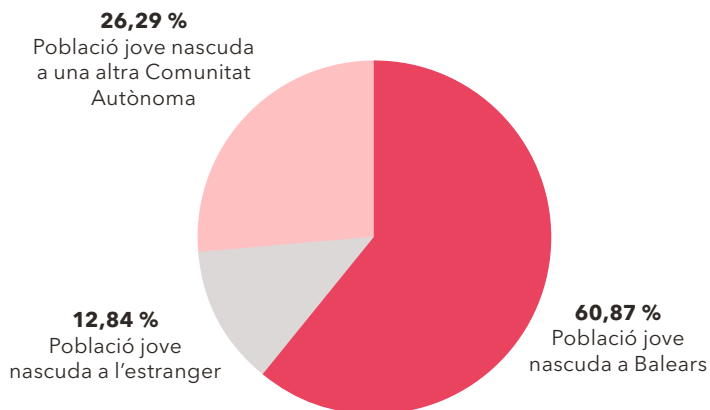
El pes de la població jove que viu a les Illes procedent d'una altra comunitat autònoma, així com la de procedència estrangera ha baixat des de 2009 (15,71 % i 29,39 % el 2009 davant 12,84 % i 26,29 % el 2017), incrementant-se el pes de la juven-

tut nascuda a les Balears (54,90 % el 2009 davant 60,87 % el 2017). (Vegeu gràfic 5).

En deu anys el nombre de joves d'entre 15 i 34 anys inscrits a les Illes Balears i que resideixen a l'estranger s'ha incrementat un 149 % passant de 3.410 l'any 2009 a 8.506 l'any 2018, tal com recull el gràfic 6. El 2018 les persones joves d'entre 15 i 19 anys que resideixen a l'estranger són el grup més nombrós (2.438), seguit del grup de 20 a 24 anys (2.326).

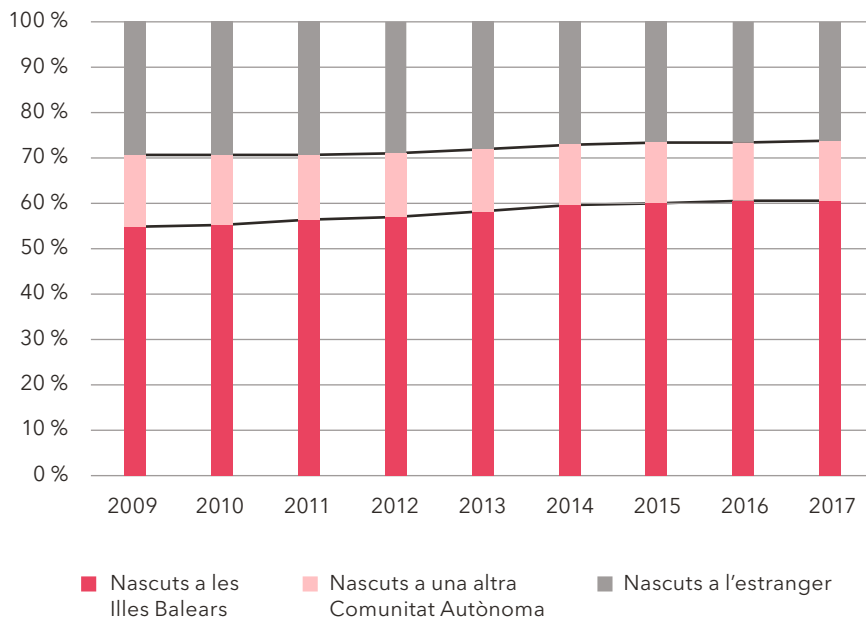
A totes les Illes s'observa com any rere any s'incrementa el nombre de joves que resideixen a l'estranger, així el 2018 han deixat Mallorca un 152 % més de joves que el 2009. A Menorca l'increment en aquests deu anys és del 171 % i a Eivissa i Formentera del 112 %. Especialment significatiu és l'increment en el grup de joves menorquins d'entre 15 i 19 anys, ja que s'ha passat de 42 el 2009 a 205 el 2018, dades que suposen un 388 % d'increment en 10 anys. Per altra banda, cal ressenyar que són més nombroses les al·lotes que els al·lots,

Gràfic 4. Població jove 15-29 anys segons procedència. Illes Balears. 2017

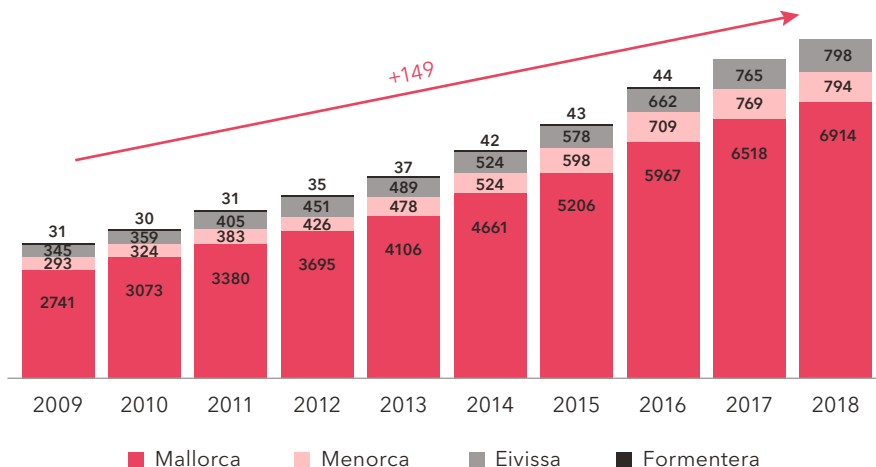
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

Gràfic 5. Evolució del pes del jovent de 15 a 29 anys segons lloc de naixement (2009-2017). Illes Balears

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

Gràfic 6. Evolució de les persones joves de 15-34 anys inscrites a les diferents illes però residents a l'estranger

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT. Nota: a partir de 2016 l'IBESTAT ofereix les dades d'Eivissa i Formentera agrupades.

ja sigui en l'àmbit de les Illes Balears (4.321 davant 4.185 el 2018), com a les diferents cohorts i per illes.

Pel que fa a la situació a la llar, en el gràfic 7 s'observa com els i les joves de les Illes Balears d'entre 25 i 34 anys viuen amb parella, ja sigui de fet o casats (el 53 % de les dones i el 37 % dels homes), en percentatges superiors que a la resta de l'Estat, essent les joves illenques les que viuen amb els progenitors en menor mesura (26 %) que els homes joves (41 %).

L'accés al matrimoni s'ha retardat més de cinc anys en els darrers catorze anys, en què la mitjana d'edat dels homes que es casava era de 30,79 anys i de 28,33 en les dones. L'any 2016 l'edat mitjana del primer matrimoni fou de 33,4 anys per a les dones i de 35,5 anys per als homes.

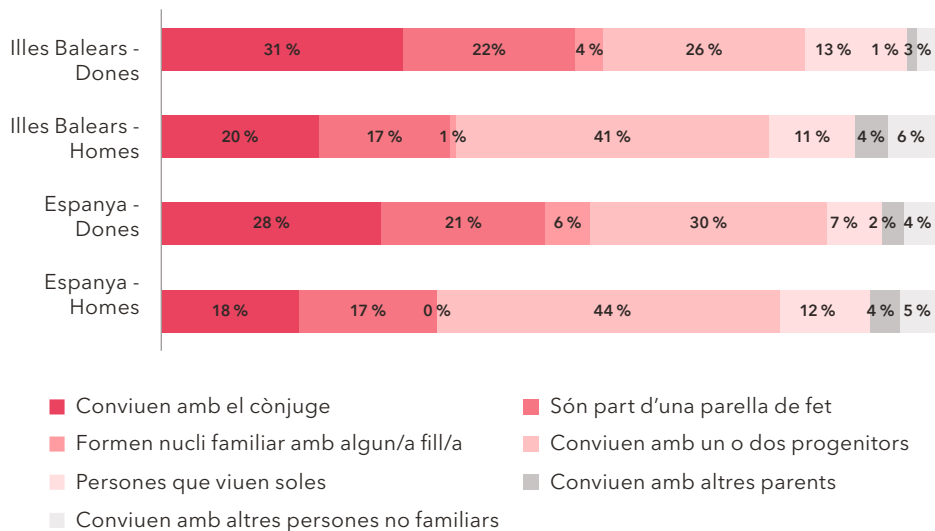
Pel que fa al nombre de casaments, mentre que el 2002 es van ca-

sar 3.879 dones d'entre 15 i 34 anys, el 2014 ho feren 2.349. I si el 2002 la majoria de matrimonis es produïa entre els 25 i els 29 anys, el 2014 les dones es casaven majoritàriament entre els 30 i els 34 anys, amb un descens molt significatiu a la franja d'edat de 20 a 24 anys (vegeu la taula 3).

Amb relació als homes joves d'entre 15 i 34 anys s'observa la mateixa tendència a la baixa en el nombre de casaments, inferiors, en tot cas, al de les dones per aquestes edats (vegeu la taula 4).

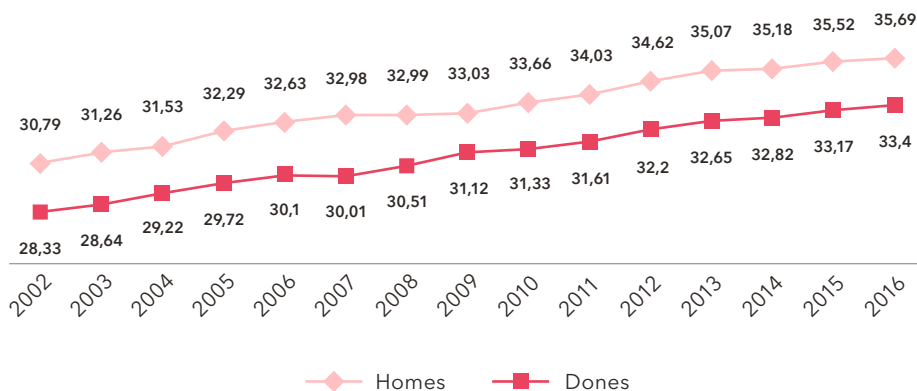
L'accés a la maternitat també s'ha anat retardant, si el 2002 l'edat mitjana de la mare era de 28 anys el 2016 fou de 30, el gràfic 9 en mostra l'evolució. Cas especial és Formentera, que mostra una major fluctuació al llarg dels anys pel que fa a l'edat d'accés a la maternitat, arribant gairebé als 32 anys el 2016.

Gràfic 7. Persones joves de 25-34 anys segons situació a la llar. Illes Balears - Espanya. 2017

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'INE.

Gràfic 8. Evolució de l'edat mitjana en contreure matrimoni. Illes Balears (2002-2016)

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

Taula 3. Dones joves per grup d'edat que han contret matrimoni a Balears el 2002 i el 2014

	Illes Balears				
	Total joves 15-34 anys	15 a 19 anys	20 a 24 anys	25 a 29 anys	30 a 34 anys
2014	2349	26	239	913	1171
2002	3879	73	937	1953	916

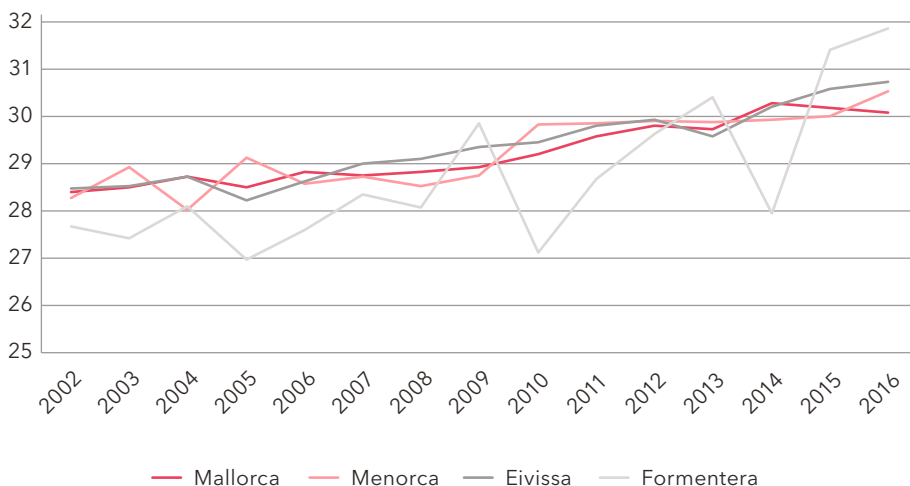
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

Taula 4. Homes joves per grup d'edat que han contret matrimoni a Balears el 2002 i el 2014

	Mallorca				
	Total joves 15-34 anys	15 a 19 anys	20 a 24 anys	25 a 29 anys	30 a 34 anys
2014	1848	5	92	606	1145
2002	3482	20	483	1791	1188

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

Gràfic 9. Edat mitjana de la mare al primer fill (2002-2016). Illes Balears

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'IBESTAT.

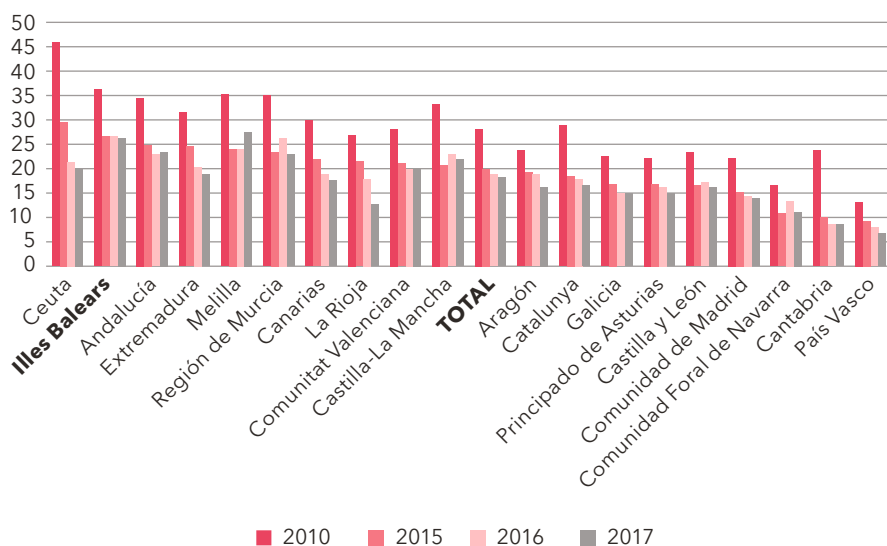
Educació

A les Balears per al curs 2017-2018 hi ha matriculats en ensenyaments de règim general 180.644 alumnes, d'acord amb l'avanç estadístic que ofereix el Ministeri d'Educació i Formació Professional.

Les Illes continuen mantenint la taxa més elevada d'abandonament escolar de les comunitats de l'Estat, un 26,5 % el 2017, tot i que des de 2010 el percentatge ha disminuït deu punts, tal com s'observa en el gràfic 10.

La taxa espanyola d'abandonament escolar se situa en el 18,3 % l'any 2017, essent significatives les diferències per sexe. Així, mentre l'abandonament afecta el 21,8 % dels al·lots, les al·lotes presenten una taxa 7 punts per sota. Aquesta diferència encara és molt més accentuada en l'àmbit balear, tal com recull el gràfic 11. Si la taxa d'abandonament del 2017 és del 26,5 %, la taxa dels al·lots és del 32,4 % i de les al·lotes del 20,5 %, 12 punts de diferència.

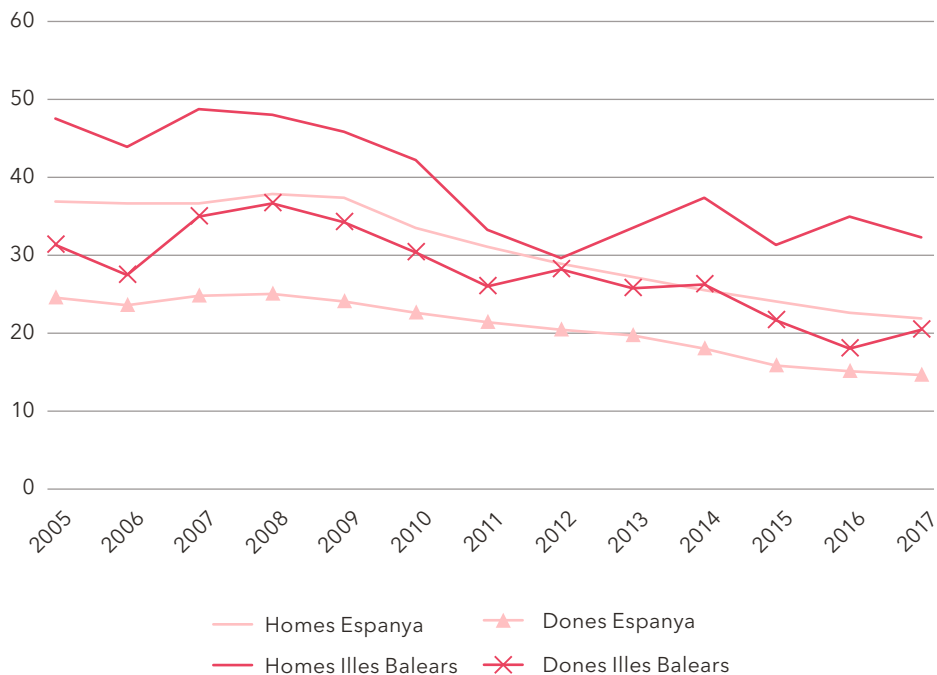
Gràfic 10. Comparativa per comunitats autònomes de l'abandonament educatiu. Anys 2010, 2015, 2016 i 2017

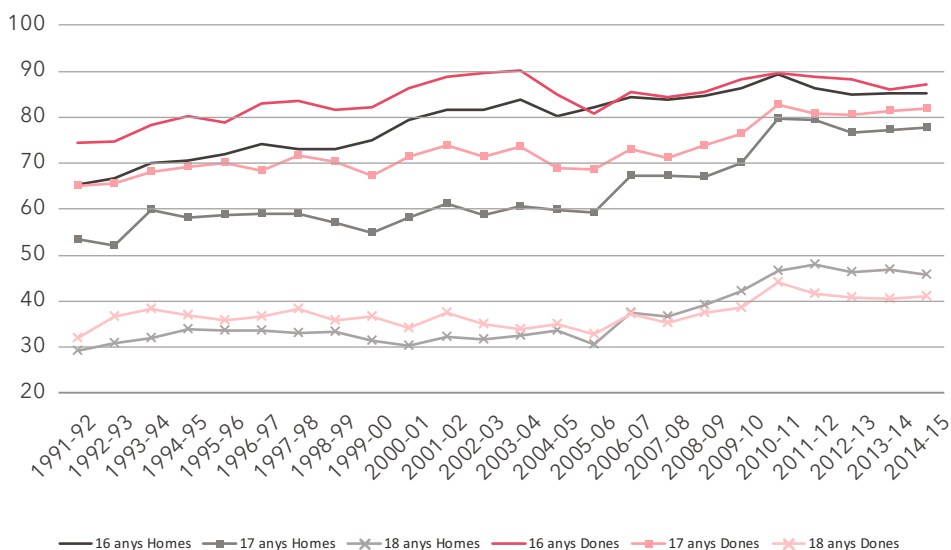
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades del Ministeri d'Educació.

Nota: Percentatge de la població de 18 a 24 anys que no ha finalitzat la segona etapa d'educació Secundària i no segueix cap tipus de formació.

Gràfic 11. Evolució de l'abandonament educatiu a les Illes Balears per sexe (2005-2017)

Gràfic 12. Taxa d'escolaritat no universitària a les Illes Balears per edat i sexe

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'IBESTAT i Ministeri d'Educació.

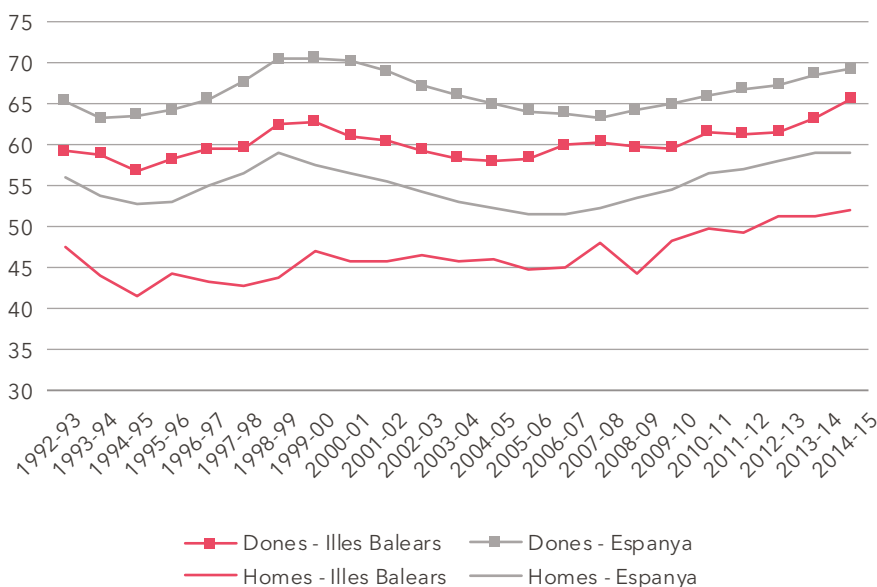
La taxa d'escolaritat entre els menors de 18 anys ha experimentat un increment gradual en els darrers anys, especialment entre els homes, passant del 60% a principis dels noranta a nivells del 80% en l'actualitat (vegeu gràfic 12).

La taxa d'idoneïtat mesura la proporció d'alumnes que es matriculen en un determinat curs a l'edat que els pertoca. A Espanya la taxa d'idoneïtat del jovent de 15 anys se situa en el 63,9%, mentre que a les Illes és del 58,5%. En aquest indicador les diferències per sexe tornen a ser significatives: la taxa d'idoneïtat dels al·lots és del 59% a Espanya i del 52% a les Illes, mentre que les noies

presenten unes taxes del 69% a Espanya i del 65,5% a Balears. (Gràfic 13.)

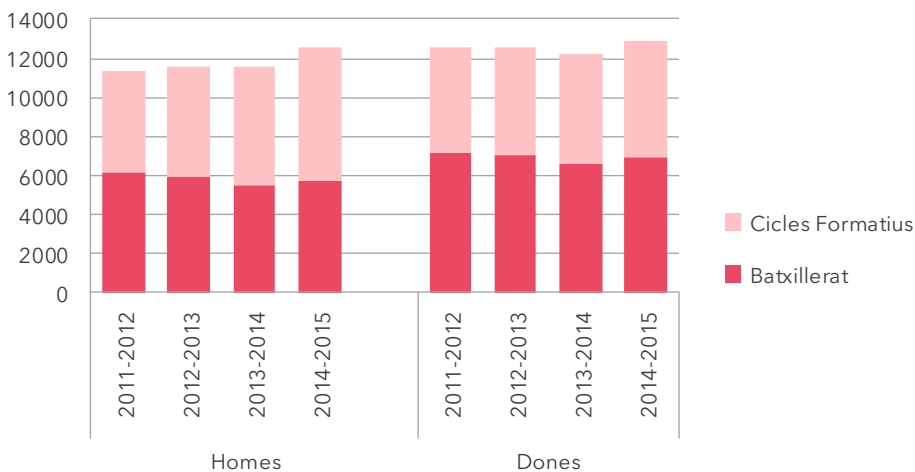
En relació amb els estudis postobligatoris no universitaris al curs 2014-2015 a les Illes Balears hi havia 25.466 estudiants, dels quals 12.575 estaven matriculats a batxillerat i 12.891 a cicles formatius (49,38% davant 50,62%), percentatges similars a la mitjana estatal (47,89% davant 52,11%). El percentatge d'al·lots matriculats és superior als cicles formatius que a batxillerat (54,68% davant 45,32%), per a les al·lotes succeeix el contrari (53,31% batxillerat i 46,69% cicles formatius). (Gràfic 14)

Gràfic 13. Taxes d'idoneïtat a l'ESO als 15 anys

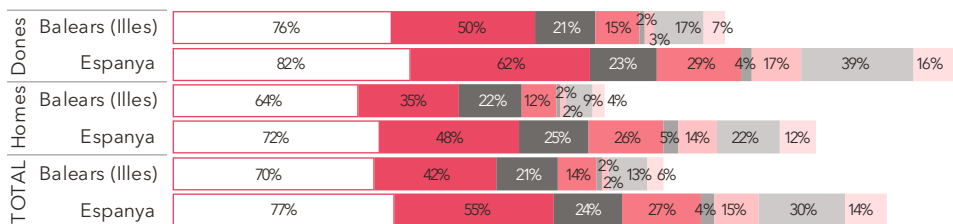
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les estadístiques del Ministeri d'Educació.

Gràfic 14. Evolució de l'alumnat de les Illes Balears matriculat en estudis postobligatoris no universitaris per sexe

Font: elaboració de l'OBJIB a partir del Ministeri d'Educació, *Las cifras de la Educación en España*, curs 2013-2014.

Gràfic 15. Taxa bruta de població que es gradua en cada nivell d'ensenyament (2013-2014)

- Graduat en Secundària (ESO)
- Batxillerat/COU
- Tècnic/Tècnic Auxiliar (1)
- Tècnic Superior/Tècnic Especialista (2)
- Diplomant Univ., Arquitecte i Enginyer Tècnic
- Llicenciat Univ., Arquitecte i Enginyer Superior
- Grau
- Màster Oficial

Font: elaboració de l'OBJIB a partir del Ministeri d'Educació, *Las cifras de la Educación en España*, curs 2013-2014.

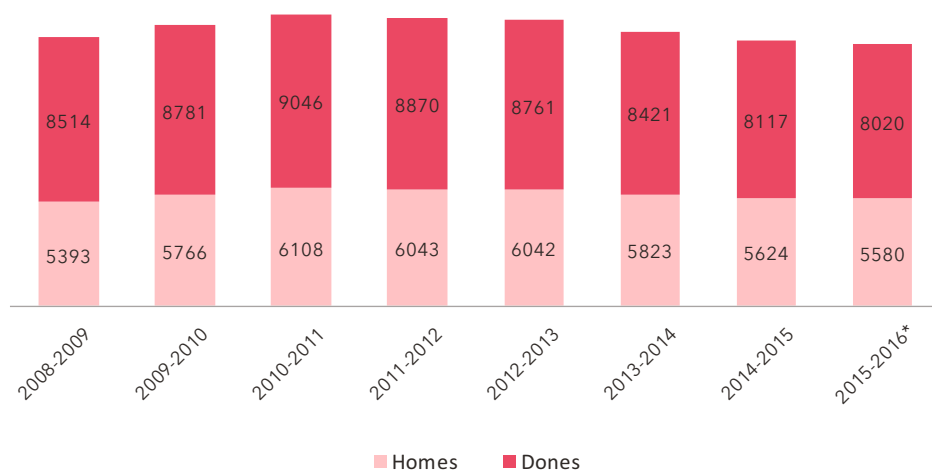
El curs 2013-2014 es graduaren en ESO el 70 % del jovent illenc. Com a molts indicadors d'educació les diferències per sexe són significatives, el percentatge de joves graduades és 12 punts superior a la dels joves (Gràfic 15). Les joves també es graduen en batxillerat en percentatge superior als homes, que finalitzen estudis tècnics un punt per damunt que les al·lotes.

A la Universitat de les Illes Balears (UIB) la majoria d'estudiants al curs 2015-2016 eren dones (8.020 davant

5.580 homes) (gràfic 16), que prefereixen les carreres de l'àmbit de les ciències socials i jurídiques (gràfic 17), igual que els homes, tot i que en menor percentatge. Les enginyeries segueixen essent carreres majoritàriament masculinitzades.

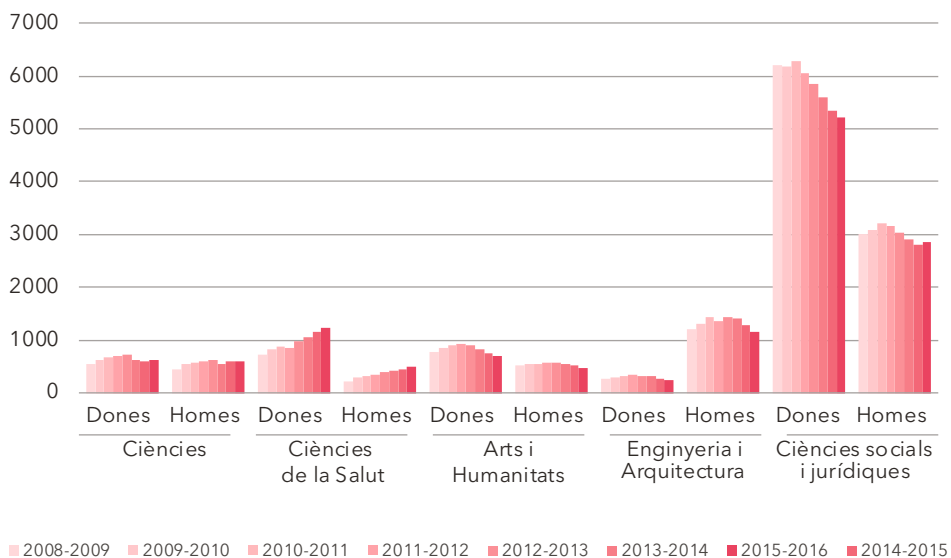
Els i les joves d'entre 25 i 34 anys amb educació superior presenten taxes d'ocupació més elevades, tendència que s'ha anat consolidant al llarg dels anys, tal com reflecteix el gràfic 18.

Gràfic 16. Evolució de les persones matriculades a la universitat pública de les Illes Balears segons sexe

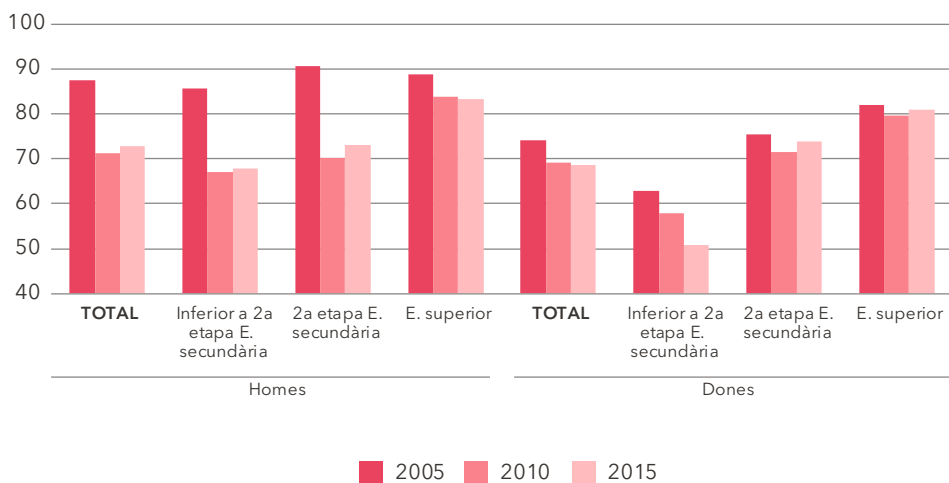
Font: elaboració de l'OJBIB a partir del Ministeri d'Educació.

Gràfic 17. Nombre de persones matriculades a la universitat pública de les Illes Balears segons sexe i branca d'ensenyament

Font: elaboració de l'OBJIB a partir del Ministeri d'Educació.

Gràfic 18. Taxa d'ocupació joves 25-34 anys segons nivell d'estudis i sexe. Comparativa anys 2005, 2010 i 2015

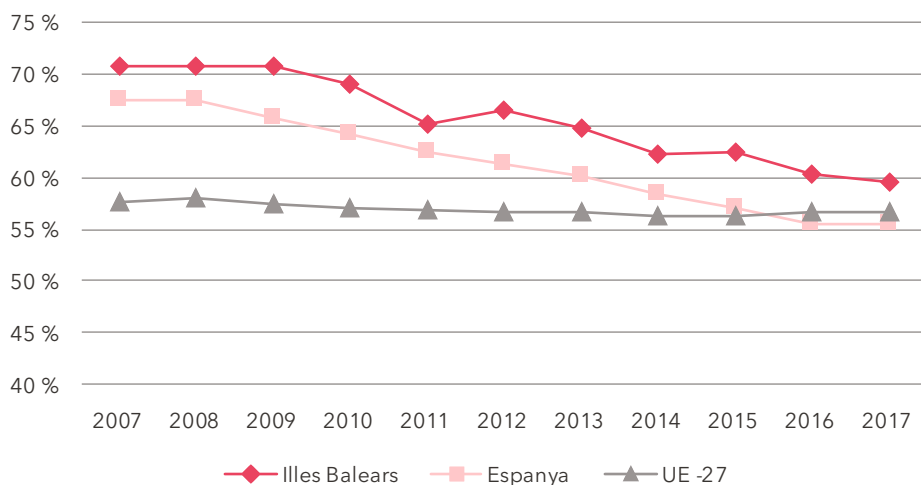
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades del Ministeri Educació.

Transició econòmica

En relació amb la transició econòmica de les persones joves, és a dir, el pas de la dependència econòmica de la família d'origen a la dependència d'uns ingressos propis, tal com s'observa en el gràfic 19, les taxes d'activitat juvenil a Balears el 2017 (59,5 %) es mantenen per damunt de les espanyoles (55,5 %) i de les europees (56,7 %), tot i que les diferències han anat minvant en els darrers anys.

Les taxes d'ocupació dels joves i les joves menors de 30 anys a les Illes han estat superiors durant molts anys a les dels joves espanyols i encara més en relació amb els joves de la Unió Europea. Observant, emperò, l'evolució que recull el gràfic 20, s'aprecia com a partir de l'any 2010 les taxes d'ocupació de la joventut illenca s'igualen a les dels joves d'Europa dels 27, tot i que es mantenen per damunt de la mitjana espanyola que és la que més minva.

Gràfic 19. Taxes d'activitat < 30 anys. 2007-2017

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'OTIB.

El 86 % de la joventut de Balears fa feina al sector serveis, el 7 % a la indústria, el 6 % a la construcció i només un 1 % fa feina a l'agricultura.

L'estacionalitat marca l'ocupació a les Illes Balears i, significativament, la predisposició a treballar dels més joves, tal com s'observa en els gràfics 21 i 22.

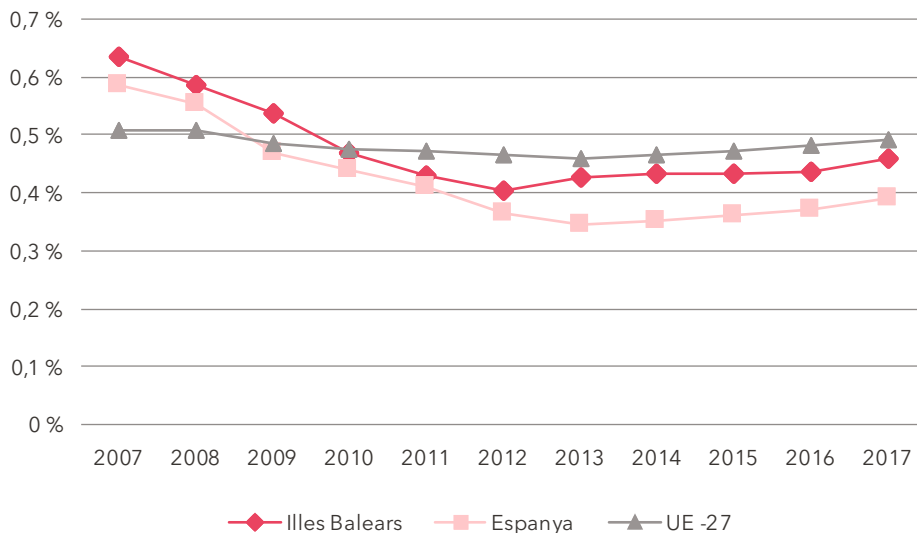
El 2017 la taxa d'atur dels joves illencs se situa al 22,7 %, inferior al 29,4 % d'Espanya i molt per sobre del

13,2 % de la mitjana europea. (Veure gràfic 23).

9 de cada 10 nous contractes a joves de 16 a 29 anys són temporals. El 2016 el 67 % dels contractes registrats entre els joves de 16 a 34 anys tenien una durada inferior a un any.

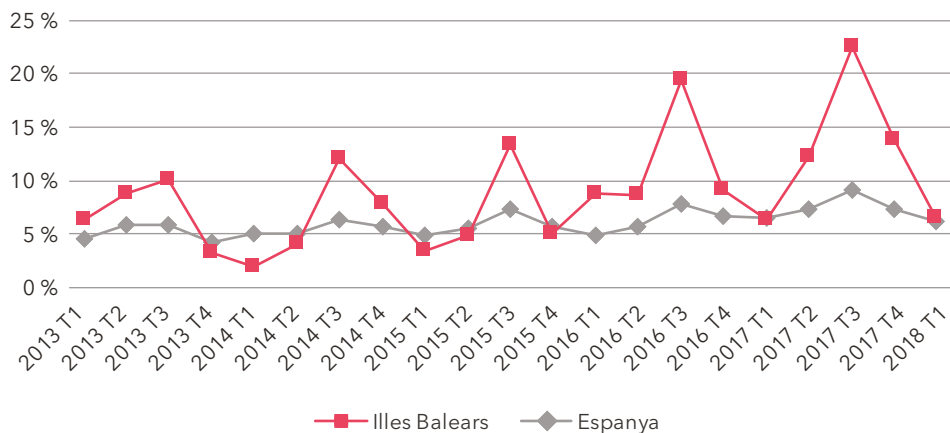
El gràfic 24 mostra com les dones joves segueixen cobrant menys que els homes, tot i que la diferència a les Balears no és tan accentuada com al conjunt de l'Estat espanyol.

Gràfic 20. Evolució de la taxa d'ocupació < 30 anys. 2007-2017

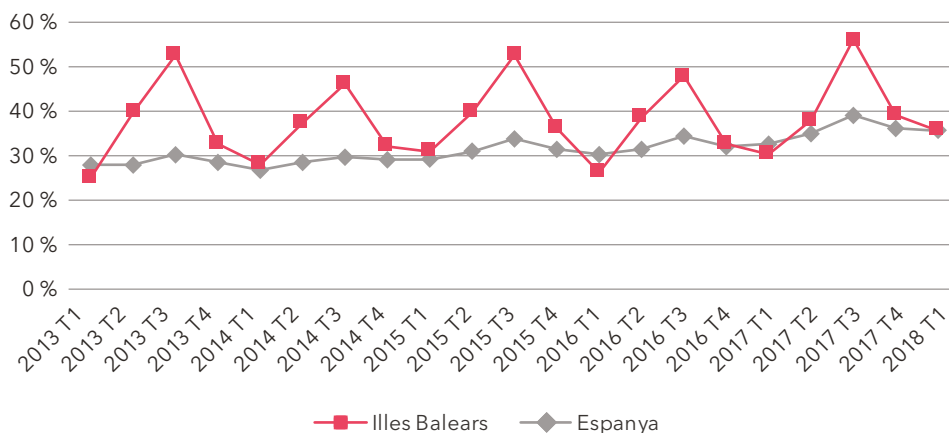
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'OTIB.

Gràfic 21. Evolució de la taxa d'ocupació a les Illes Balears i a Espanya entre els joves de 16 a 19 anys. 2013T1-2018T1

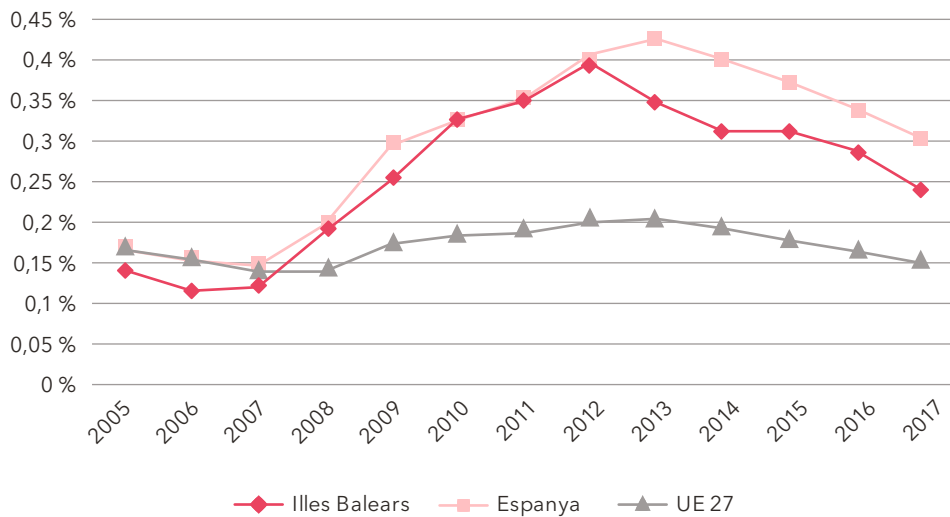
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'OTIB.

Gràfic 22. Evolució de la taxa d'ocupació a les Illes Balears i a Espanya entre els joves de 20 a 24 anys. 2013T1-2018T1

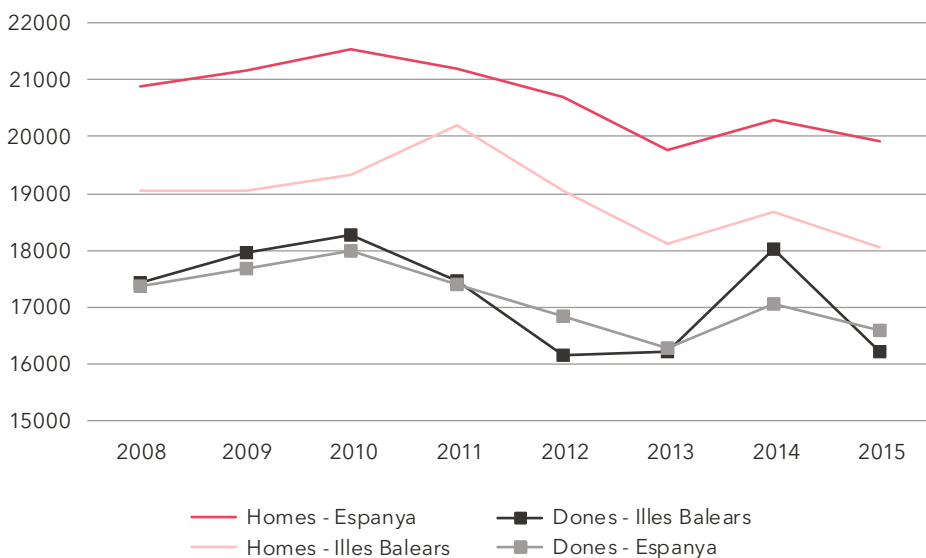
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'OTIB.

Gràfic 23. Evolució de la taxa d'atur < 30 anys. 2007-2017

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'OTIB.

Gràfic 24. Salari anual mitjà (€) de les persones joves entre 25 i 34 anys

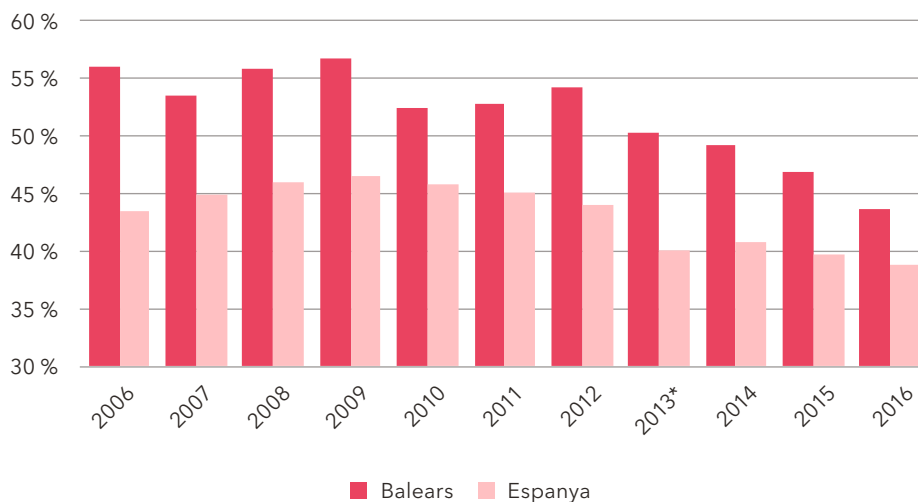
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'INE (enquesta anual d'estructura salarial).

Transició domiciliària

A Balears la taxa d'emancipació –percentatge de persones joves que viuen fora de l'habitatge d'origen respecte del total de persones de la mateixa edat– el 2016 per a joves d'entre 16 i 34 anys se situa en el 43,7 % (gràfic 25), mentre que a Espanya la taxa és del 38,8 %. El dinamisme del mercat laboral illenc ha afavorit taxes d'emancipació més elevades

que la mitjana estatal, ara bé, la taxa d'emancipació ha disminuït 13 punts en deu anys (el 2006 era del 56,1 %) (43,5 % a Espanya). El 2016 el 74,1 % dels i les joves d'entre 30 i 34 anys s'havia emancipat (gràfic 26) (el 2006 era el 80,9 % i el 83,9 % el 2010). Per contra, a Espanya la taxa d'emancipació es manté estable: 72,7 % el 2006, 75,8 % el 2010 i 72,8 % el 2016.

Gràfic 25. Evolució de la taxa d'emancipació joves de 16-34 anys. Espanya i Illes Balears

* Fins l'any 2012 de 18 a 34 anys; a partir de 2013 de 16 a 34 anys (ajustat amb mitjanes ponderades).

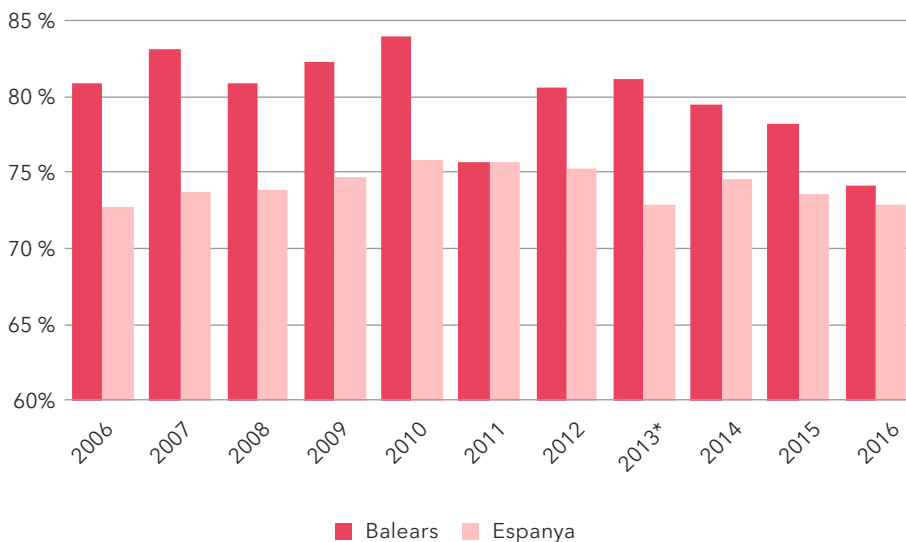
Font: elaboració de l'OJBIB a partir de l'OBJOVI i l'Observatorio de la Emancipación.

Pel que fa al preu de l'habitatge (vegeu gràfic 27), el 2016 el preu de compra era 2,5 vegades superior al preu màxim assumible per una persona jove.

L'accés a l'habitatge en règim de lloguer tampoc és fàcil per al jovent. Mentre que el preu mitjà d'un lloguer el 2016 a Balears era de 847 €, la renda de lloguer màxima tolerable –cost

que hauria de tenir el lloguer perquè el seu pagament fos equivalent al 30 % del salari net de la persona– era de 297 €. Essent el preu del lloguer, tal com s'observa al gràfic 28, gairebé tres vegades superior al que un jove es pot permetre.

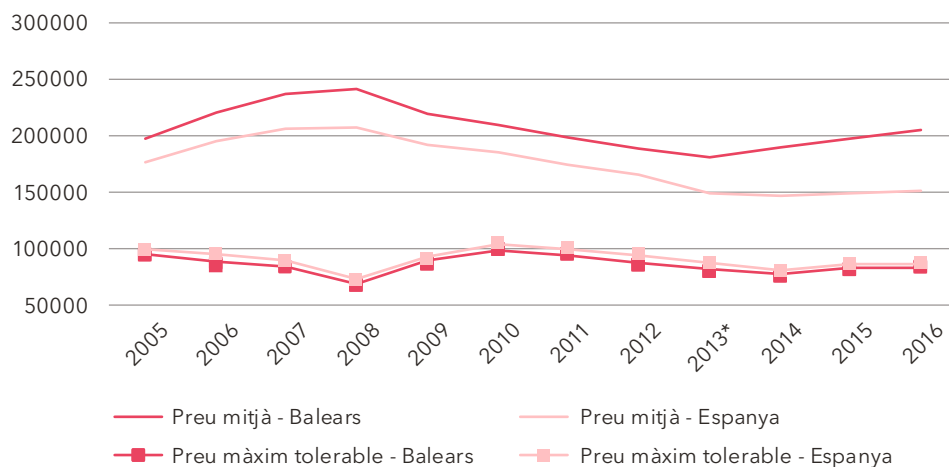
Gràfic 26. Evolució de la taxa d'emancipació joves 30-34 anys. Espanya i Illes Balears

* Fins l'any 2012 de 18 a 34 anys; a partir de 2013 de 16 a 34 anys (ajustat amb mitjanes ponderades).

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'OBJOVI i l'Observatorio de la Emancipación.

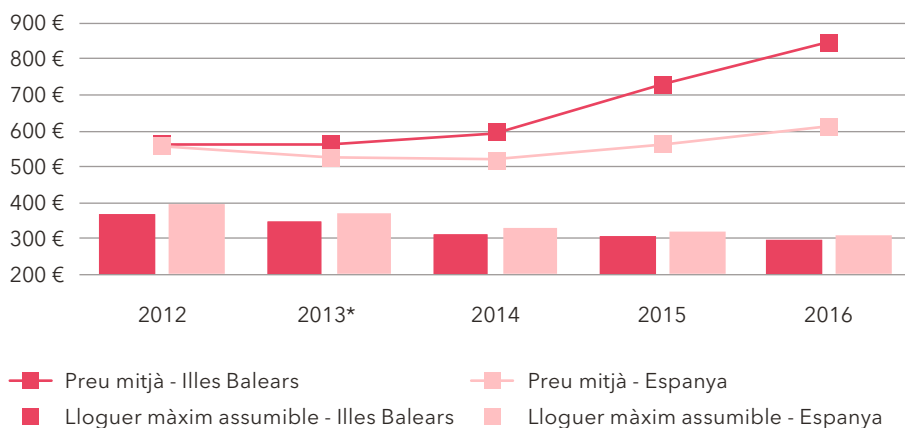
Gràfic 27. Preu màxim tolerable de compra pel jovent de 16-34 anys* versus preu mitjà del mercat. Espanya i Illes Balears

* Fins l'any 2012 de 18 a 34 anys; a partir de 2013 de 16 a 34 anys (ajustat amb mitjanes ponderades).

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'OBJOVI i l'Observatorio de la Emancipación.

Gràfic 28. Evolució de la renda de lloguer màxima tolerable de les persones joves (16-34 anys)* Espanya i Illes Balears

(1) Lloguer màxim mensual que hauria de tenir l'habitatge perquè el seu pagament fora equivalent al 30% del salari net d'una persona jove.

* Fins l'any 2012 de 18 a 34 anys; a partir de 2013 de 16 a 34 anys (ajustat amb mitjanes ponderades).

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'OBJOVI i l'Observatorio de la Emancipación.

Ciutadania

Pel que fa a l'exercici de la ciutadania, la pertinença a algun tipus d'associació és menor entre la població jove que entre la població total, tot i que no hi ha una diferència important (gràfic 29). Les associacions o clubs esportius registren el nombre major de joves associats, amb un 40 % (gràfic 30). Entre els 18 i els 24 anys el 40 % del jovent pertany a un club esportiu o grup juvenil.

El 40 % dels joves de les illes ha assistit a una manifestació, i el 34 % ha participat en una vaga. El 31 % ha deixat de comprar per raons ideològiques (vegeu gràfic 31).

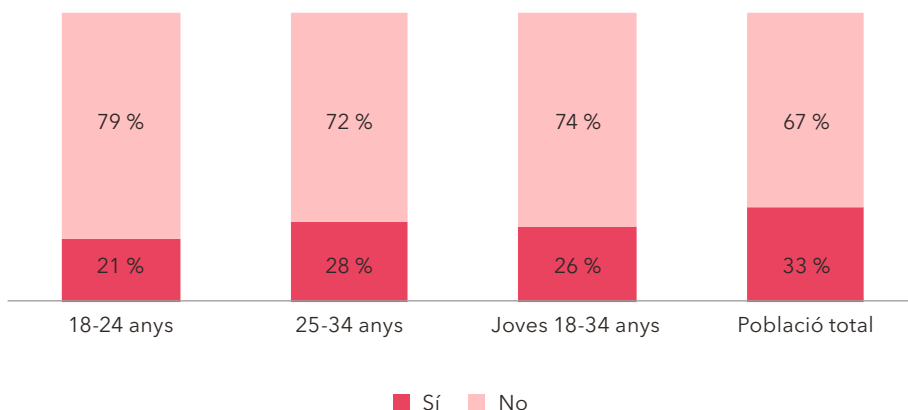
Pel que fa a la percepció que el jovent té de la política, d'acord amb les dades de l'enquesta postelectoral 2015 del CIS, el 84 % dels i les joves pensen que els polítics no es preocupen de la gent i cerquen els seus

interessos (78 %); ara bé, el 53 % creu que amb el vot es pot influir en el que passa en la política, front al 44 % que no ho creu i un 22 % que no ho sap o no es vol pronunciar (vegeu gràfic 32).

En relació amb la ubicació ideològica dels joves, 3 de cada 10 joves s'ubica al centre, 2 al centre esquerra, 1 a l'esquerra, 1 al centre dreta i més de dos no ho saben o no volen contestar, opció que s'ha incrementat significativament respecte a enquestes anteriors (Gràfic 33).

A l'enquesta postelectoral 2015, 1 de cada 4 joves es declara liberal, 8 punts més que a l'enquesta postelectoral 2011 (vegeu gràfic 34). El 14 % no sap on ubicar-se i socialista amb un 10 % i progressista amb un 9 % són les següents opcions més triades. Un 6 % es declara apolític i només un 3 % s'identifica com a feminista i un 4 % ecologista.

Gràfic 29. Pertinença a algun tipus d'associació. Illes Balears. 2015

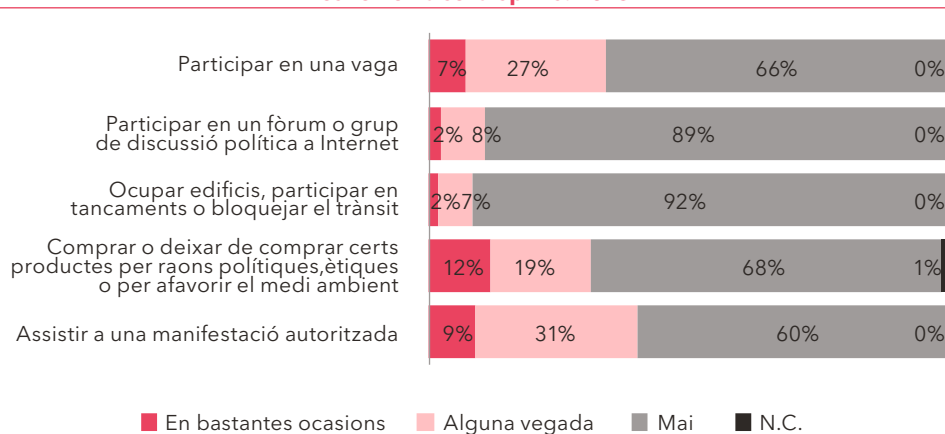
Font: elaboració OBJIB a partir de dades del CIS (enquesta postelectoral autonòmica 2015).

Gràfic 30. Percentatge de joves (18-34 anys) que formen part d'alguna associació segons el tipus d'associació. Illes Balears. 2015

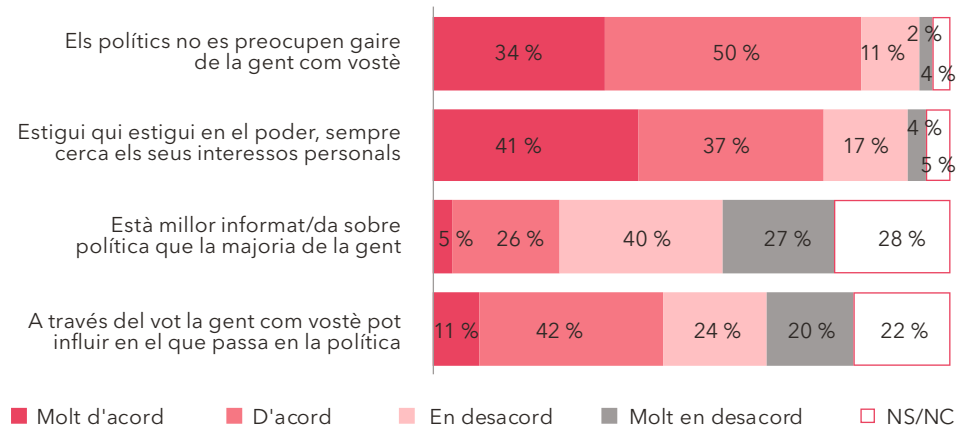
Font: elaboració OBJIB a partir de dades del CIS (enquesta postelectoral autonòmica 2015).

Gràfic 31. Participació de la població jove de Balears (18-34 anys) en activitats per donar a conèixer la seva opinió. 2015

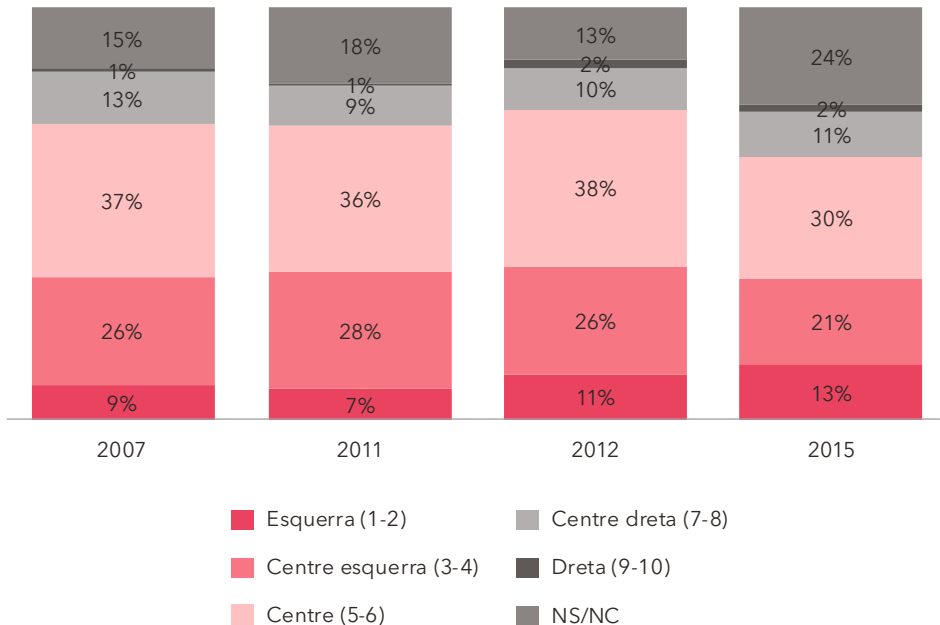
Font: elaboració OBJIB a partir de dades del CIS (enquesta postelectoral autonòmica 2015).

Gràfic 32. Percepció general sobre la política de la població jove de Balears (18-34 anys). 2015

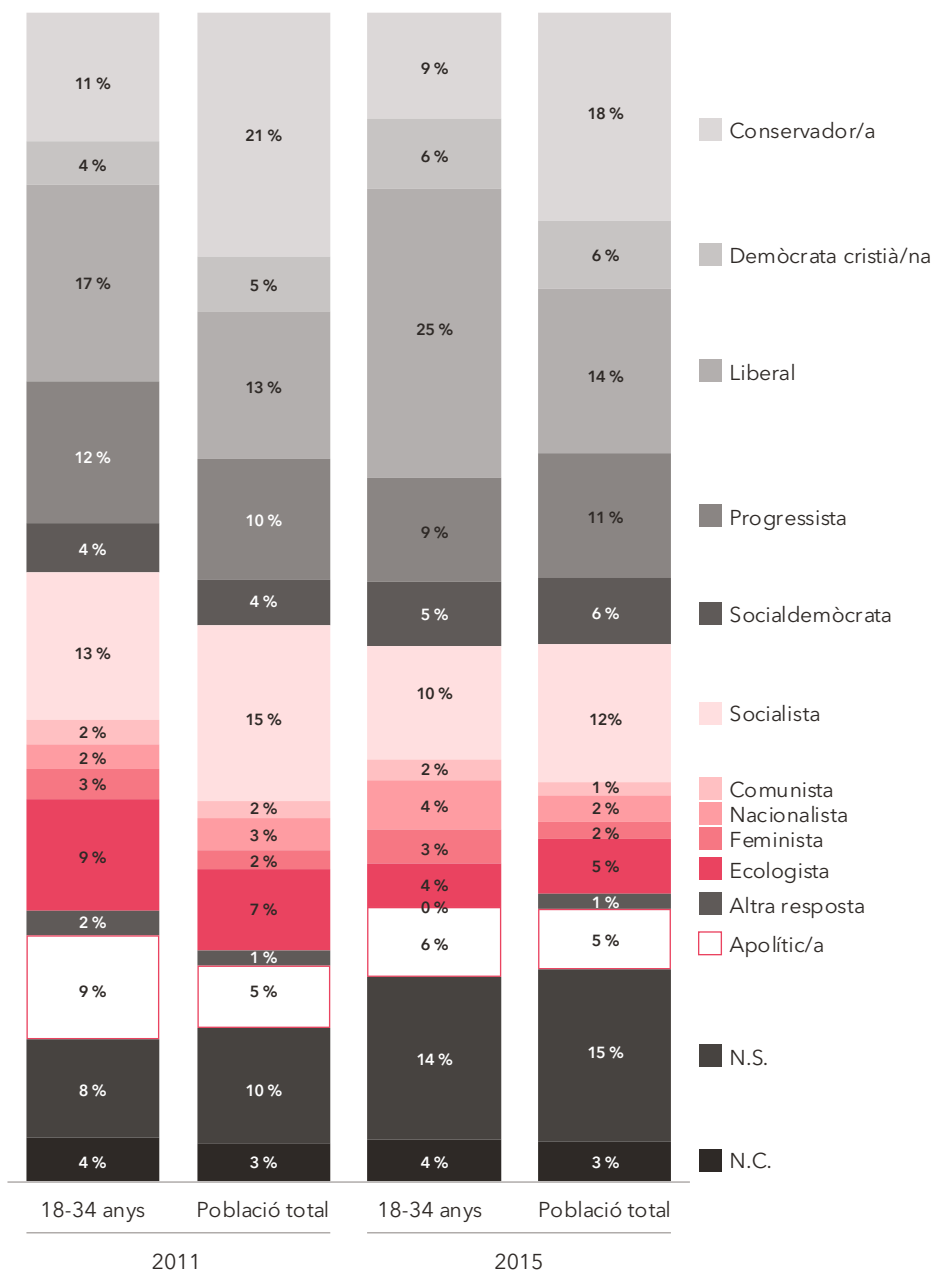
Font: elaboració OBJIB a partir de dades del CIS (enquesta postelectoral autonòmica 2015).

Gràfic 33. Evolució de l'autoubicació ideològica (eix esquerra-dreta), joves de 18 a 34 anys

Font: elaboració OBJIB a partir de les dades del CIS (enquestes postelectorals autonòmiques 2011 i 2015 i baròmetre autonòmic 2011).

Gràfic 34. Identificació ideològica. Població jove (18-34 anys) i població total

Font: elaboració OBJIB a partir de dades del CIS (enquestes postelectorals autonòmiques 2015 i 2011).

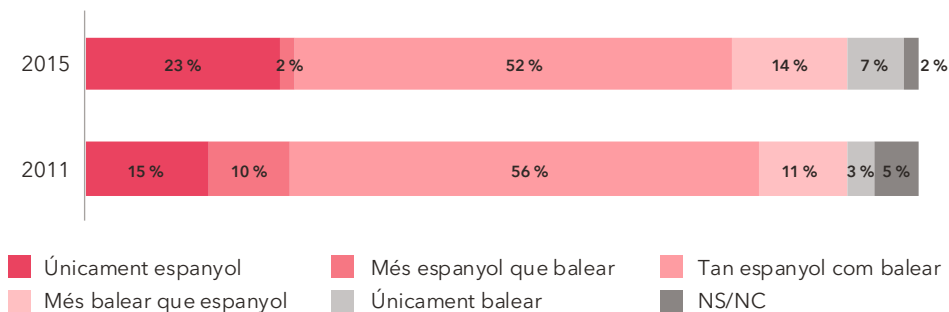
El 52 % del jovent de les Illes declara sentir-se tan espanyol com balear a l'enquesta postelectoral 2015, 4 punts menys que a la de 2011. Un 23 %, 8 punts més que el 2011, declara sentir-se únicament espanyol, preferència que creix del descens d'aquells que s'identificaven com a més espanyols que balears. El 21 % s'identifica com a més balear que espanyol, 14 %, o únicament balear 7 %, opció aquesta que s'ha incrementat en 4 punts respecte al 2011 (Gràfic 35).

En relació amb el model d'organització territorial de l'Estat, les preferències del jovent d'entre 18 a 34

anys són molt similars a les declarades per la població total. 4 de cada 10 joves es mostren partidaris de l'organització actual de les comunitats autònomes. 1 de cada 4 voldria un model en què la comunitat autònoma gaudís de major autonomia, en front d'un 14 % que preferiria un govern central sense autonomies. (Gràfic 36)

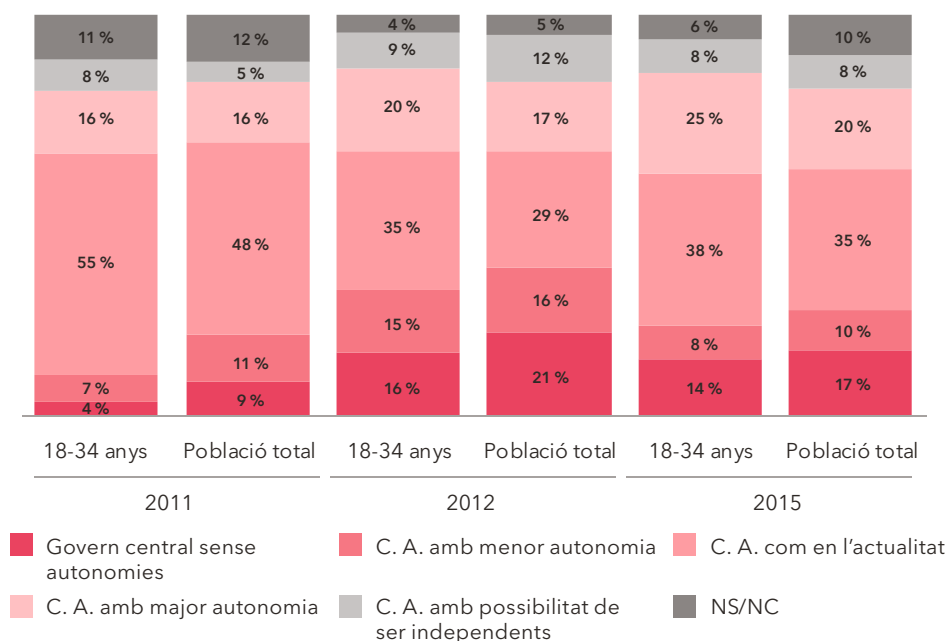
Les infraestructures i la seguretat ciutadana són els aspectes més ben valorats de la gestió que va fer el Govern balear entre els anys 2012 i 2015, tal com s'observa al gràfic 37. Per contra, la gestió feta en matèria d'educació, creació de feina, salut i habitatge són les que reben pitjors valoracions.

Gràfic 35. Sentiment d'identitat amb el territori. Població jove (18-34 anys)

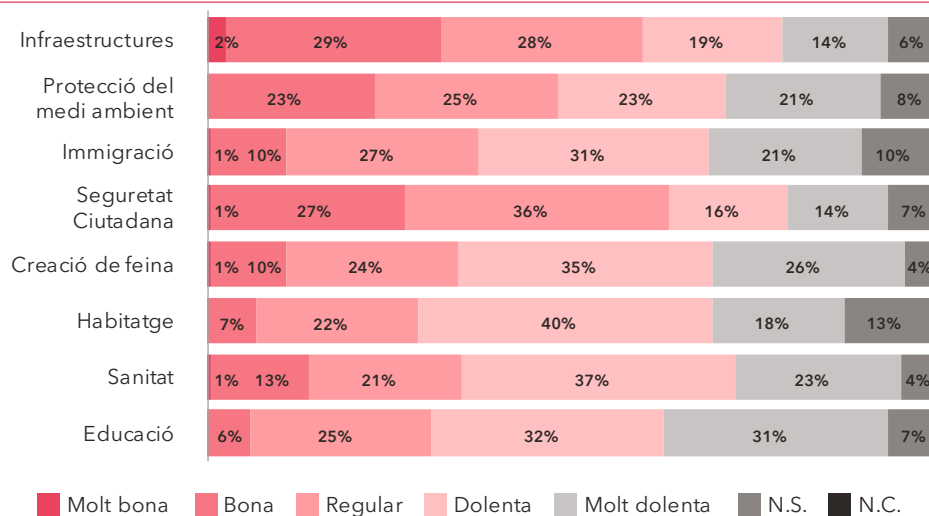
Font: elaboració OBJIB a partir de dades del CIS (enquestes postelectorals autonòmiques 2015 i 2011).

Gràfic 36. Preferència sobre el model d'organització territorial de l'Estat

Font: elaboració OBJIB a partir de dades del CIS (enquestes postelectorals autonòmiques 2015 i 2011 i el baròmetre autonòmic 2012).

Gràfic 37. Valoració del jovent (18-34 anys) sobre la gestió del Govern balear durant els darrers quatre anys. 2015

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades del CIS (enquesta postelectoral 2015).

Cicle vital

En relació amb el coneixement del català per part dels i les joves, d'acord amb les dades que ofereix l'*Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014* (EULIB2014), el jovent de 15 a 29 anys té un elevat coneixement de la llengua catalana. De fet, el 97,2 % dels joves illencs entenen el català i són el grup que més el sap parlar (un 89 %), el sap llegir (un 91,7 %) i el sap escriure (un 83,9 %). És a dir, gairebé tots els joves i les joves de les Illes són competents en les quatre habilitats: entendre, parlar, llegir i escriure (vegeu taula 5).

Pel que fa al perfil sociolingüístic, observant quina és la llengua d'origen de la persona i quina declara que és la llengua que sempre o predominantment usa en diferents àmbits analitzats, podem diferenciar els perfils següents:

- a. catalanoparlants predominants d'origen lingüístic català;
- b. catalanoparlants predominants d'origen lingüístic no català;
- c. alternadors o persones que, sigui quina sigui la seva primera llengua, declaren usar el català;
- d. castellanoparlants predominants d'origen lingüístic català;
- e. castellanoparlants predominants d'origen lingüístic no català i, finalment,
- f. al·logots inicials no usuaris del català.

El gràfic 38 mostra com un 40,2 % de persones joves fins a 29 anys usen el català, d'elles el 21,6 % viu predominantment en català, essent un 1 % d'aquestes d'origen lingüístic no català, i un 18,6 % alternadores, és a dir, que declaren usar el català

Taula 5. Coneixements de català segons l'edat. 2014 (%)

	L'entenen	El saben parlar	El saben llegir	El saben escriure
15 a 29 anys	97,2	89	91,7	83,9
30 a 44 anys	94,1	72,4	80,8	60,3
45 a 64 anys	99,5	81,2	86	53,1
65 anys i més	96,9	83,3	75	43,9
TOTAL	96,8	80,5	83,5	61,9

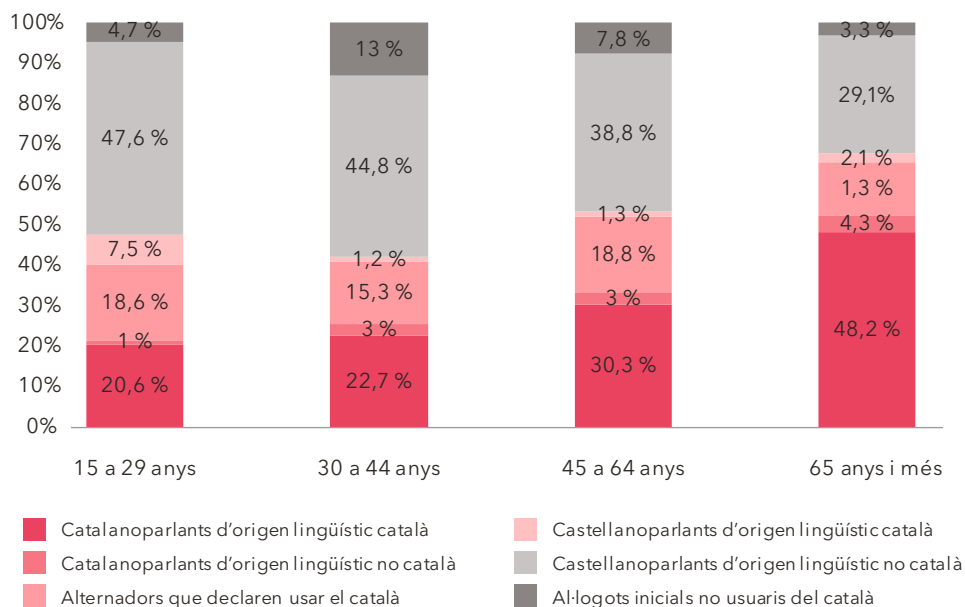
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'EULIB2014.

independentment de quina sigui la seva llengua materna. Per altra banda, la generació jove és el grup que presenta més castellanoparlants, veiem que s'hi declaren el 52,3 % del jovent, essent d'aquests el 47,6 % d'origen lingüístic castellà però un 7,5 % d'origen lingüístic català.

Pel que fa a l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, el 91 % dels joves es connecta a Internet diàriament (gràfic 39), d'acord amb les dades de l'IBESTAT.

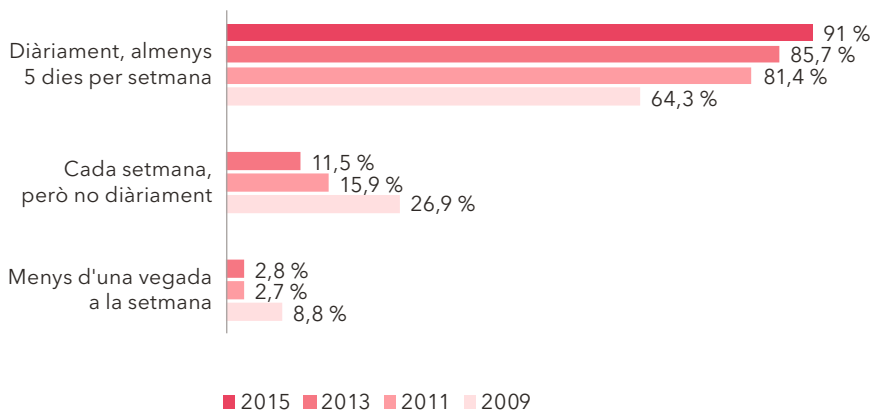
El correu electrònic és l'ús principal que els joves fan d'Internet seguit de la recerca d'informació, de les xarxes socials i de l'oci (vegeu gràfic 40).

Gràfic 38: Llengua inicial per grups d'edat. Illes Balears. 2014

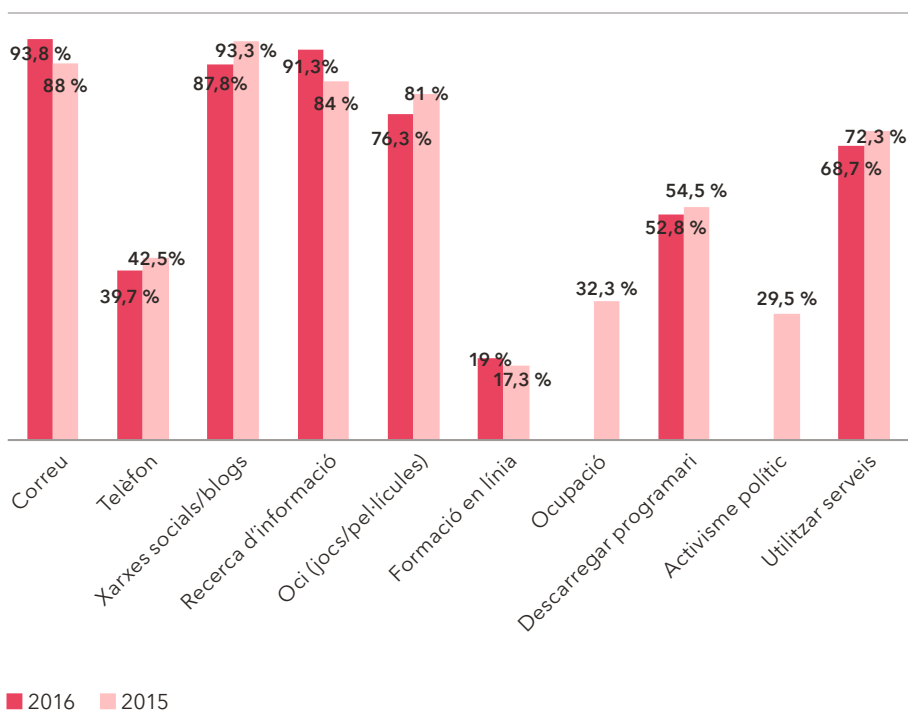
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades d'EULIB2014.

Gràfic 39. Freqüència d'ús d'Internet en els últims 3 mesos de la població jove de 16-34 anys. Illes Balears. 2009, 2011, 2013 i 2015

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades d'EULIB2014.

Gràfic 40. Principals usos d'Internet de la joventut balear (16-34 anys). 2015 i 2016

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'IBESTAT.
 Nota: sense dades disponibles d'ocupació i activisme polític per a 2016.

Salut

L'edat d'inici al consum de distintes substàncies psicoactives entre els estudiants de secundària a les Illes és similar a la mitjana estatal. Així, d'acord amb l'enquesta ESTUDES de 2016 els i les joves (entre 14 i 18 anys) s'inicien en el consum de tabac i d'alcohol al voltant dels 14 anys passant a fumar diàriament a prop dels 15 anys, així com a provar el cànnabis. L'enquesta EDADES, que analitza el consum de substàncies per a la població d'entre 15 i 64 anys, situa l'inici en el consum a edats més avançades (Taula 6).

D'acord amb l'enquesta ESTUDES 2016 quasi un 10 % del jovent de les

Illes fuma diàriament. L'alcohol és la substància que un percentatge major de joves (62 %) han consumit en els darrers trenta dies, període de temps en què un 21 % ha consumit cànnabis i un 5 % algun hipnosedant (Gràfic 41).

Seguint amb l'enquesta ESTUDES 2016, l'educació a les escoles, seguit del tractament voluntari, el control policial i duaner i les campanyes publicitàries són les accions més ben valorades per resoldre el problema de les drogues entre el jovent illenc de 14 a 18 anys (Gràfic 42).

Taula 6. Edat mitjana d'inici en el consum de distintes substàncies psicoactives entre els estudiants de secundària de 14-18 anys

		Tabac	Tabac diari	Alcohol	Cànnabis
Enquesta ESTUDES '16 (14-18 anys)	Illes Balears	13,8	14,8	13,8	14,6
	Espanya	13,9	14,5	13,8	14,8
Enquesta EDADES '15 (15-64 anys)	Illes Balears	16,6	18,2	16,7	18,7
	Espanya	16,4	18,6	16,7	18,6

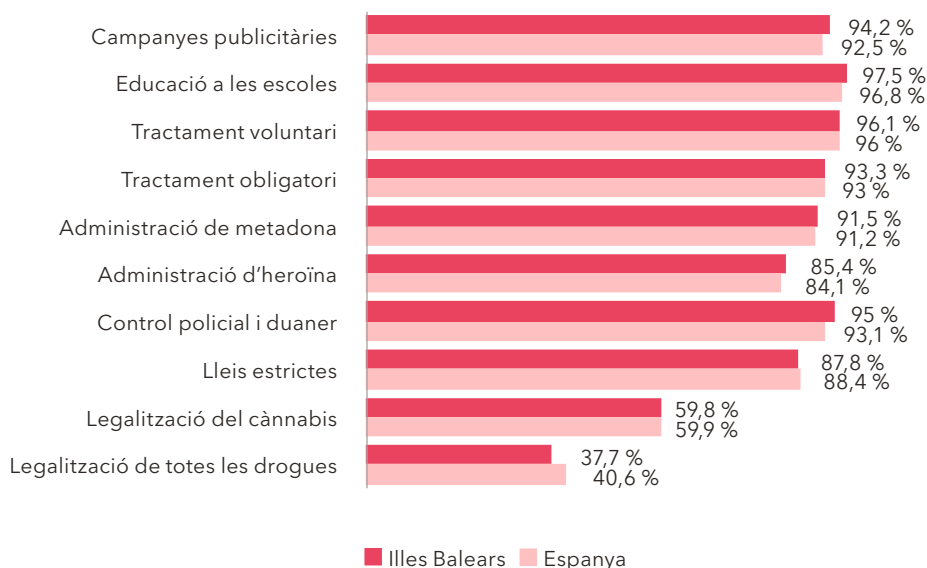
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'enquesta ESTUDES 2016 i EDADES 2015.

Gràfic 41. Prevalença del consum de diferents drogues entre joves 14-18 anys

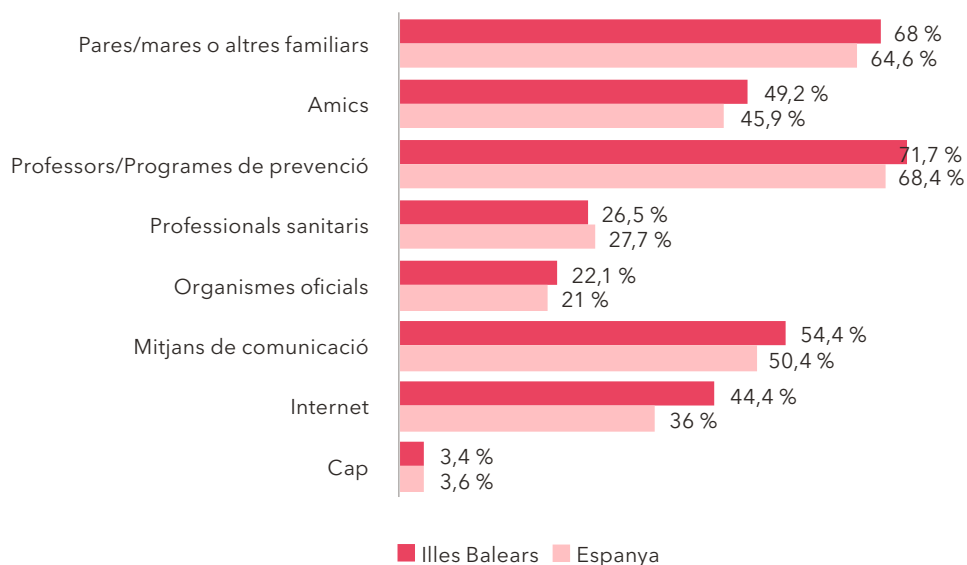

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'enquesta ESTUDES 2016.

Gràfic 42. Valoració positiva de diferents mesures per a resoldre el problema de les drogues entre joves de 14-18 anys

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'enquesta ESTUDES 2016.

Gràfic 43. Vies d'informació per les quals els joves de 14 a 18 anys han rebut algun tipus d'informació sobre drogues

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'enquesta ESTUDES 2016.

El professorat i els programes de prevenció són les principals vies d'informació sobre drogues dels i les joves balears, seguides dels familiars i dels mitjans de comunicació. (Gràfic 43)

D'acord amb l'enquesta d'hàbits esportius a Espanya 2015, el 64 % dels i les joves de les Illes d'entre 15 i 24 anys practica esport almanco una vegada a la setmana. (Taula 7)

El 38 % dels joves illencs que practica esport declara que ho fa per diversió, el 29 % per estar en forma i el 15 % perquè li agrada l'esport (Gràfic

45). Per contra, els motius declarats pel jovent per no practicar esport són la manca de temps (48,2 % sis punts menys que la mitjana espanyola), manca d'instal·lacions adients properes (17,5 %, 7 punts més que la mitjana espanyola) i manca d'interès (15 %). (Gràfic 45)

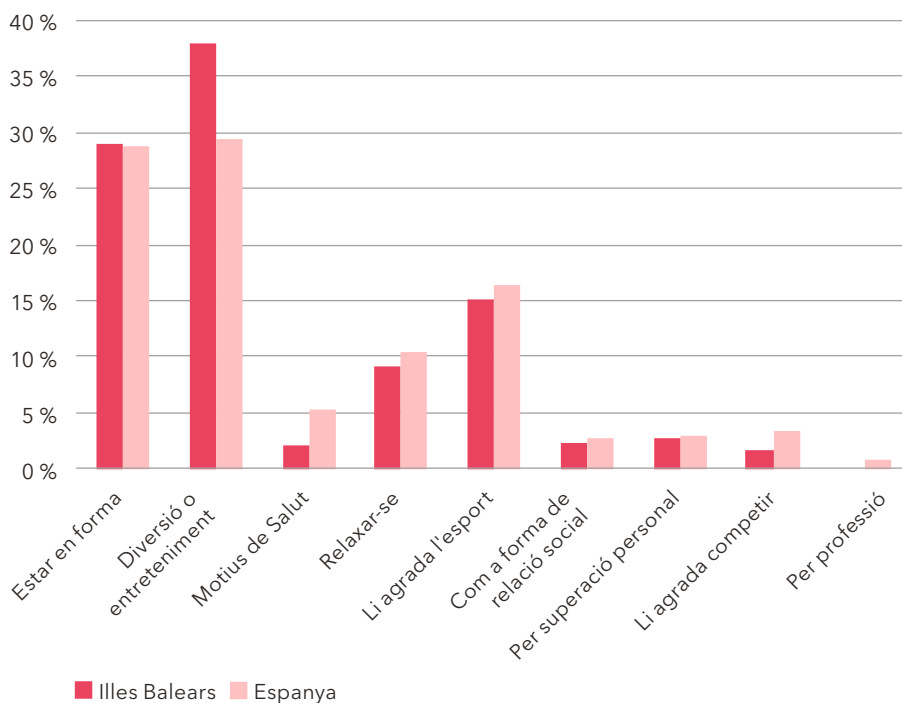
El nombre d'interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) que es realitzen a les Balears ha anat disminuint amb els anys, d'acord amb el que s'observa al gràfic 46. La major part d'IVE són dutes a terme per dones majors de 34 anys.

Taula 7. Freqüència en la pràctica de l'esport. 2015

		Practicaren esport en el darrer any	Almanco una vegada a la setmana
Illes Balears	TOTAL	61,0%	54,2%
	De 15 a 24 anys	73,0%	64,4%
	De 25 a 54 anys	69,5%	63,3%
	De 55 anys i més	40,8%	33,8%
Espanya	TOTAL	53,5%	46,2%
	De 15 a 24 anys	82,5%	76,1%
	De 25 a 54 anys	62,9%	53,2%
	De 55 anys i més	30,2%	26,0%

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'enquesta d'hàbits esportius a Espanya 2015, Ministeri d'Educació, Cultura i Esports

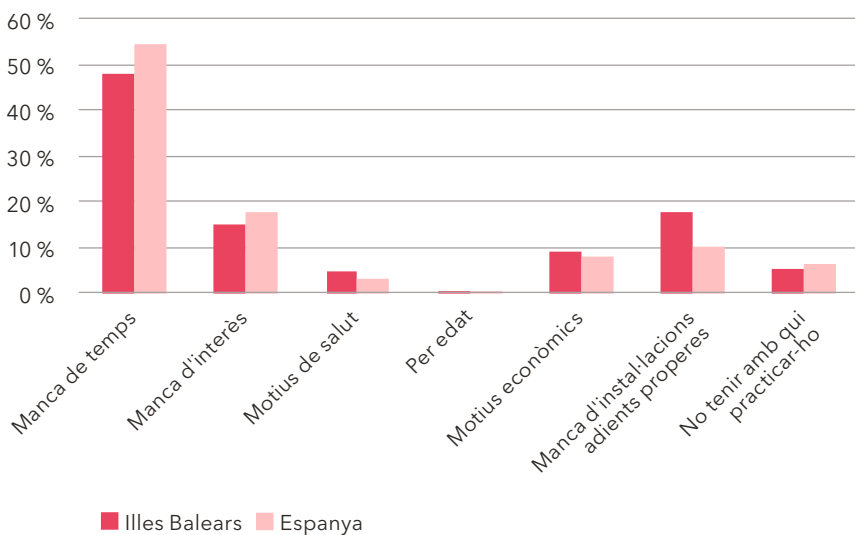
Gràfic 44. Motius principals pels quals practiquen esport els joves d'entre 15 i 24 anys. Espanya i Illes Balears. 2015

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'enquesta d'hàbits esportius a Espanya 2015, Ministeri d'Educació, Cultura i Esports.

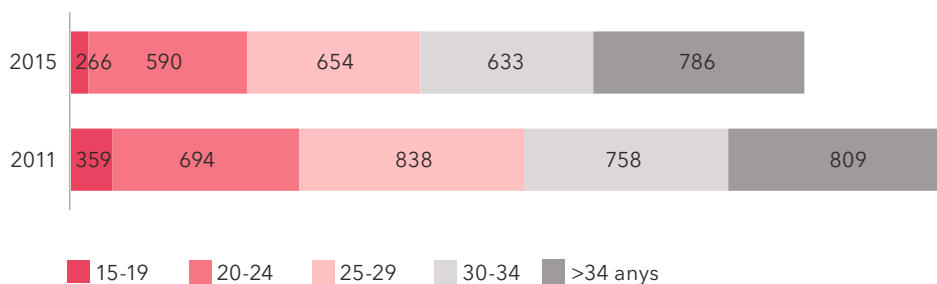
Nota: percentatge sobre la població que va practicar esport en el darrer any.

Gràfic 45. Motius principals pels quals no practiquen o no practiquen més esport els joves d'entre 15 i 24 anys. Espanya i Illes Balears. 2015

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'enquesta d'hàbits esportius a Espanya 2015, Ministeri d'Educació, Cultura i Esports.

Gràfic 46. IVE fetes els anys 2001 i 2015 a les Illes Balears per grups d'edat

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades del Servei d'Epidemiologia de les Illes Balears.

Cohesió social

El 2015 el risc de pobresa de la població de les Illes se situava en el 25,9 %: 22,9 % els homes i 28,8 % les dones. Ser dona i jove incrementa el risc de pobresa (Gràfic 48).

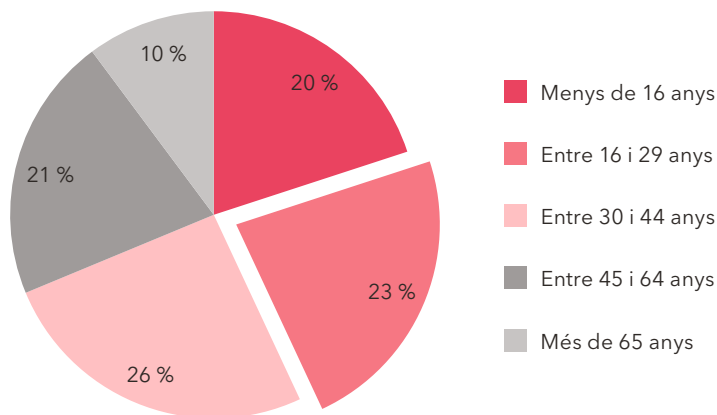
La taxa de risc de pobresa és el percentatge de persones que està per sota del llindar de pobresa. El llindar de pobresa emprat és el relatiu a les Illes Balears.

Un poc més de la meitat de la joventut de les Illes tenia dificultats per arribar a final de mes el 2015, dades

inferiors que el 2009 en què el 70 % declarava tenir dificultats. Només un 14 manifesta, el 2015, arribar amb facilitat a final de mes i un 35 % amb certa facilitat, percentatge que suposa gairebé el doble que el 2009 (Gràfic 49).

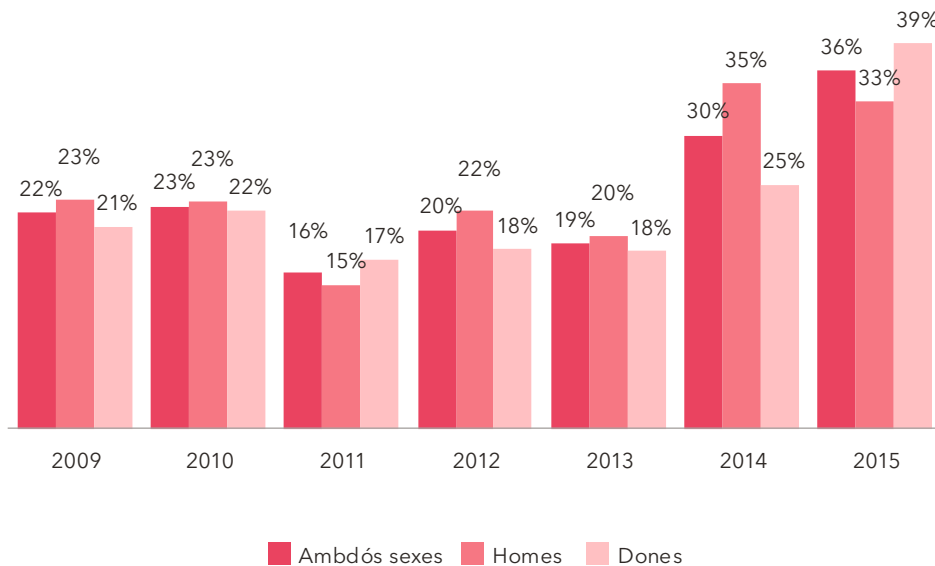
La meitat dels joves no té capacitat per respondre a despeses imprevistes, i un de cada tres no es pot permetre anar de vacances almenys una setmana a l'any, tal com s'observa en el gràfic 50.

Gràfic 47. Distribució de la població en risc de pobresa per edat. 2015

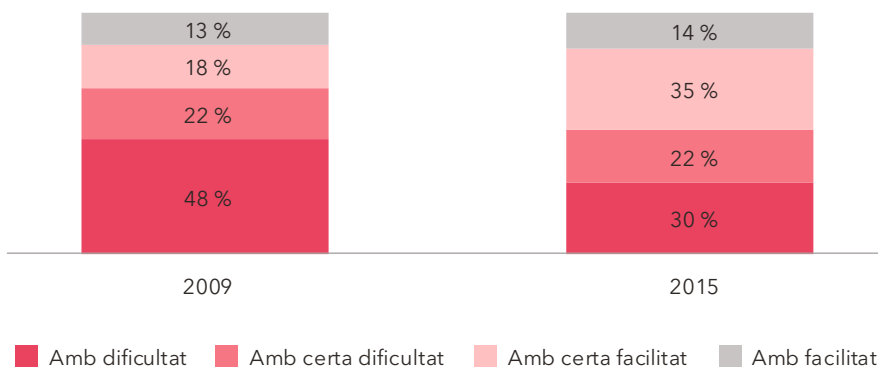
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'IBESTAT.

Gràfic 48. Taxa de risc de pobresa de la joventut balear (16-29 anys)

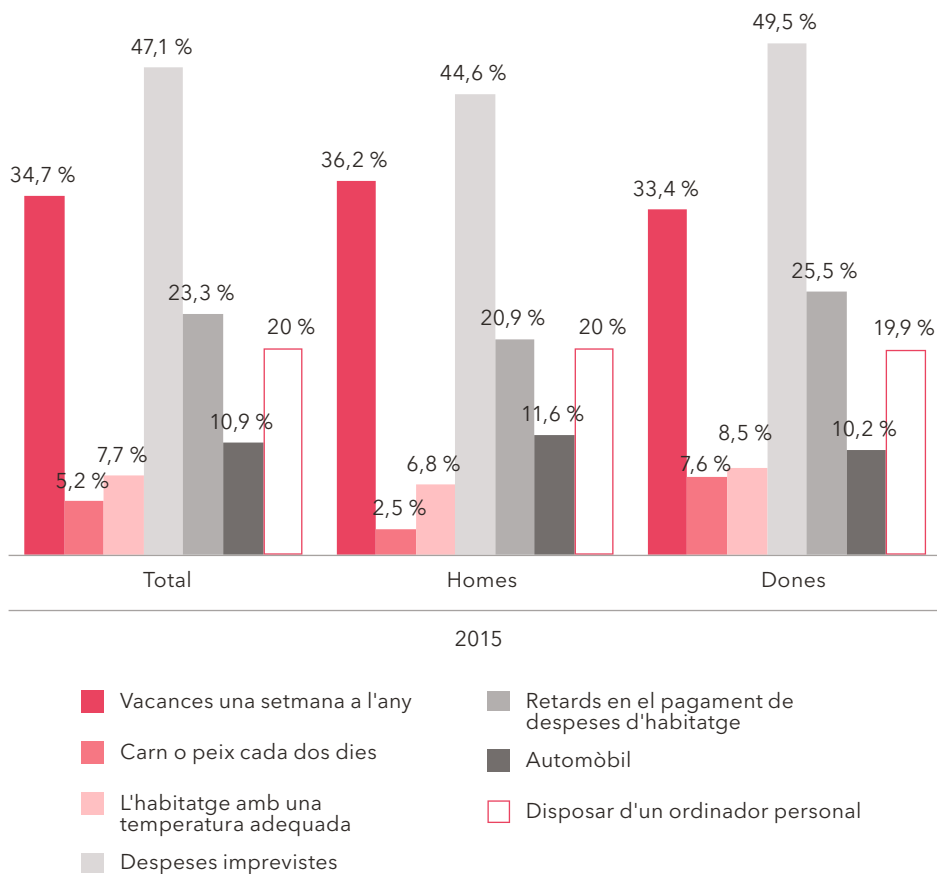
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'IBESTAT.

Gràfic 49. Distribució del jovent balear (16-29 anys) segons grau de dificultat per arribar a final de mes (2009 i 2015)

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'IBESTAT.

Gràfic 50. Joves balears (16-29 anys) amb manca material (estratègia Europa 2020) per sexe. Illes Balears. 2015

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'IBESTAT.

Nota final

Obtenir una visió general de l'estat de la realitat de les persones joves que viuen a les Illes comporta la revisió de múltiples dades que es troben a fonts estadístiques oficials disperses i que en molts casos no ofereixen dades desagregades per als mateixos grups d'edat. Aquesta disparitat de cohorts a les fonts disponibles dificulten la comparabilitat de les dades.

El nivell de representativitat d'aquestes dades és un altre inconvenient quan aquestes provenen, per exemple, d'enquestes oficials d'àmbit estatal, ja que a pics, la mostra balear té poc pes respecte del conjunt.

Un altre inconvenient es troba en la dificultat de comptar amb dades desagregades per cada una de les illes, tot i esdevenir una qüestió important en el marc d'un territori on el fet pluriinsular és determinant.

Davant d'aquestes dificultats prenent sentit i té raó de ser l'Observatori de la Joventut de les Illes Balears, que treballa per oferir un sistema d'indicadors socials en matèria de joventut que, entre d'altres qüestions, ofereixi les dades agrupades de les estadístiques oficials disperses i que permeti obtenir una visió general de l'estat de la joventut a les Illes Balears.

Enllaços i referències bibliogràfiques

- CIS: <http://www.cis.es/cis/opencms/ES/index.html>
- IBESTAT: <https://ibestat.caib.es/ibestat/page?&p=inicio&lang=ca>
- INE: <https://www.ine.es/>
- Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la Joventut (BOIB núm. 109, de 3 d'agost de 2006; correcció d'errades BOIB núm. 112, de 10 d'agost de 2006) http://boib.caib.es/pdf/2006109/mp5.pdf?lang=ca&mode=view&p_numero=2006109&p_inipag=5&p_finpag=22
- MELIÀ, J. i VANRELL, M. M. (coord.) (2017). *Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014. Anàlisi* (EULIB2014). Conselleria de Cultura, Participació i Esports (Govern de les Illes Balears); Departament de Cultura (Generalitat de Catalunya), Universitat de les Illes Balears. Disponible a: <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=3107481&codu=2390443&lang=ca>

- Ministerio de Educación y Formación Profesional y Ministerio de Cultura y Deporte: Estadísticas. <http://www.mecd.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/estadisticas/portada.html;-jsessionid=32BDBE4BEA4E5E-95FA047A4E93718399>
- Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social: *Encuesta EDADES*: http://www.pnsd.mscbs.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/encuestas_EDADES.htm
- Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social: *Encuesta ESTUDES*: http://www.pnsd.mscbs.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/encuestas_ESTUDES.htm
- Observatorio de Emancipación: <http://www.cje.org/es/en-que-trabajamos/vivienda/actividades-y-campanas-del-cje/observatorio-joven-de-emancipacion/>
- Observatorio Joven de la Vivienda (OBJOVI) (*antic Observatorio de Emancipación*): <http://www.cje.org/en/our-work/vivienda/actividades-y-campanas-del-cje/objovi/>
- Observatori de la Joventut de les Illes Balears (OBJIB). Sistema d'indicadors de joventut de l'Observatori de la Joventut de les Illes Balears: <http://www.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?mkey=M10080912052716472036&lang=CA&cont=25425>
- Observatori del treball (OTIB): <http://www.caib.es/sacmicrofront/home.do?mkey=M08100212155817041390&lang=ca>
- Portal Estadístic Unificat (PEU): <https://ibestat.caib.es/ibestat/page?&p=peu-inventario&lang=ca>
- Servei d'Epidemiologia de les Illes Balears, DG de Salut Pública, Conselleria de Salut: <http://www.caib.es/sites/epidemiologia/ca/inici-9268/?campa=yes>